

**UNIVERSAL CAPITAL BANK AD,
PODGORICA**

**FINANSIJSKI ISKAZI
31. DECEMBAR 2015. GODINE
I IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA**

SADRŽAJ

	Strana
Izveštaj nezavisnog revizora	1 - 2
Bilans uspjeha	3
Bilans stanja	4
Iskaz o promjenama na kapitalu	5
Iskaz o tokovima gotovine	6
Napomene uz finansijske iskaze	7 – 44

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Skupštini akcionara Universal Capital Bank AD, Podgorica

Izvršili smo reviziju priloženih finansijskih iskaza (strane 3 do 44) Universal Capital Bank AD, Podgorica (u daljem tekstu: „Banka”), koji obuhvataju bilans stanja na dan 31. decembra 2015. godine i odgovarajući bilans uspjeha, iskaz o promjenama na kapitalu i iskaz o tokovima gotovine za godinu koja se završava na taj dan, kao i pregled značajnih računovodstvenih politika i druge napomene uz finansijske iskaze.

Odgovornost rukovodstva za finansijske iskaze

Rukovodstvo je odgovorno za sastavljanje i fer prezentaciju ovih finansijskih iskaza u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Crne Gore i propisima Centralne banke Crne Gore koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka, kao i za interne kontrole koje rukovodstvo smatra neophodnim za sastavljanje finansijskih iskaza koji ne sadrže pogrešne informacije od materijalnog značaja, nastale usled kriminalne radnje ili greške.

Odgovornost revizora

Naša odgovornost je da izrazimo mišljenje o priloženim finansijskim iskazima na osnovu obavljene revizije. Reviziju smo obavili u skladu Zakonom o računovodstvu i reviziji Crne Gore i Međunarodnim standardima revizije. Ovi standardi nalažu usaglašenost sa etičkim principima i da reviziju planiramo i obavimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski iskazi ne sadrže pogrešne informacije od materijalnog značaja.

Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju pribavljanja revizorskih dokaza o iznosima i objelodanivanjima u finansijskim iskazima. Izbor postupaka zavisi od revizorskog prosuđivanja, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih grešaka sadržanih u finansijskim iskazima nastalih usled kriminalne radnje ili greške. Prilikom procjene ovih rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za sastavljanje i fer prezentaciju finansijskih iskaza u cilju osmišljavanja najboljih mogućih revizorskih procedura, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti sistema internih kontrola Banke. Revizija takođe uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i vrednovanje značajnijih procjena koje je izvršilo rukovodstvo, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih iskaza.

Smatramo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju solidnu osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Mišljenje

Po našem mišljenju, finansijski iskazi prikazuju istinito i objektivno, po svim materijalno značajnim pitanjima, finansijsku poziciju Banke na dan 31. decembra 2015. godine, kao i rezultate njenog poslovanja i tokove gotovine za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa računovodstvenim propisima Crne Gore i propisima Centralne banke Crne Gore koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka.

(nastavlja se)

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA (nastavak)

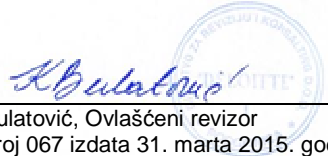
Skupštini akcionara Universal Capital Bank AD, Podgorica (nastavak)

Skretanje pažnje

Skrećemo pažnju na činjenice objelodanjene u napomenama 14, 15 i 26 uz finansijske iskaze, gdje je navedeno da je Banka dužna da obim i strukturu svog poslovanja i rizičnih plasmana uskladi sa pokazateljima poslovanja propisanim Zakonom o bankama i odlukama Centralne banke Crne Gore. Na dan 31. decembra 2015. godine, određeni pokazatelji poslovanja nisu bili usaglašeni sa propisanim limitima. Eventualne mjere koje bi Centralna banka Crne Gore mogla da preduzme u vezi sa ovom neusklađenošću ne mogu se trenutno predvidjeti. Rukovodstvo Banke preduzima neophodne aktivnosti kako bi se pokazatelji doveli u zakonski definisane okvire.

Naše mišljenje nije modifikovano po navedenom pitanju.

Deloitte d.o.o. Podgorica
31. maj 2016. godine

Katarina Bulatović, Ovlašćeni revizor
(Licenca broj 067 izdata 31. marta 2015. godine)

BILANS USPJEHA

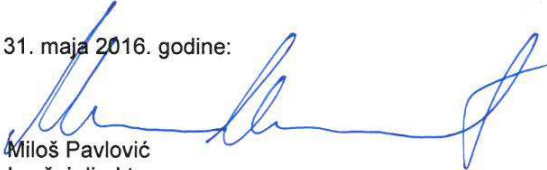
U periodu od 1. januara do 31. decembra 2015. godine
(Iznosi u hiljadama EUR)

	Napomene	2015.	Korigovano 2014.
Prihodi od kamata	5a	1,934	1,698
Rashodi od kamata	5b	(508)	(332)
NETO PRIHODI OD KAMATA		1,426	1,366
Troškovi obezvrjeđenja	6a	(9)	(152)
Troškovi rezervisanja	6b	(5)	(4)
Prihodi od naknada i provizija	7a	1,188	1,104
Rashodi naknada i provizija	7b	(507)	(368)
NETO PRIHODI OD NAKNADA		681	735
Neto dobiti od kursnih razlika		210	162
Troškovi zaposlenih	8	(1,128)	(986)
Opšti i administrativni troškovi	9	(729)	(830)
Troškovi amortizacije	10	(211)	(182)
Ostali rashodi		(4)	(4)
Ostali prihodi	11	78	6
OPERATIVNI PROFIT		309	112
Porez na dobit	12a	(15)	-
NETO PROFIT		294	112

Napomene na narednim stranama
čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

Potpisano u ime Universal Capital banke AD, Podgorica, dana 31. maja 2016. godine:

Georgios Lychnos
Glavni izvršni direktor

Miloš Pavlović
Izvršni direktor

Kolja Krcić
Direktor sektora računovodstva

BILANS STANJA
Na dan 31. decembra 2015. godine
(U hiljadama EUR)

	Napomene	31. decembra 2015.	31. decembra 2014. <i>(korigovano)</i>
SREDSTVA			
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	13	10,182	10,133
Kredit i potraživanja od banaka	14	31,452	26,103
Kredit i potraživanja od klijenata	15	33,890	16,715
Investicione hartije od vrijednosti - koje se drže do dospelosti	16	1,500	167
Investicije u zavisna preduzeća	17	755	-
Nekretnine, postrojenja i oprema	18	3,534	1,514
Nematerijalna sredstva	19	205	212
Ostala finansijska potraživanja		264	272
Ostala poslovna potraživanja	20	4,260	4,287
UKUPNA SREDSTVA		86,042	59,403
OBAVEZE			
Depoziti klijenata	21	72,142	47,523
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	22	5,087	4,657
Rezerve		10	5
Tekuće poreske obaveze		1	-
Odložene poreske obaveze		15	-
Ostale obaveze	23	120	133
Subordinisani dug		-	1,000
UKUPNE OBAVEZE		77,375	53,318
KAPITAL			
Akcijski kapital	24	16,002	13,714
Neraspoređena dobit		(7,730)	(7,842)
Dobit tekuće godine		294	112
Ostale rezerve		101	101
UKUPAN KAPITAL		8,687	6,085
UKUPNI KAPITAL I OBAVEZE		86,042	59,403
VANBILANSNA EVIDENCIJA	27	75,188	52,349

Napomene na narednim stranama
čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

ISKAZ O PROMJENAMA NA KAPITALU
U periodu od 1. januara do 31. decembra 2015. godine
(U hiljadama EUR)

	<u>Akcijski kapital</u>	<u>Neraspoređena dobit</u>	<u>Dobit tekuće godine</u>	<u>Ostale rezerve</u>	<u>Ukupno</u>
Stanje, 01. januara 2014. godine	12,214	(7,904)	62	101	4,473
Emisija akcija	1,500	-	-	-	1,500
Prenos dobitka prethodne godine	-	62	(62)	-	-
Neto profit	-	-	112	-	112
Stanje, 31. decembar 2014. godine	<u>13,714</u>	<u>(7,842)</u>	<u>112</u>	<u>101</u>	<u>6,085</u>
Dokapitalizacija	2,288	-	-	-	2,288
Prenos dobitka prethodne godine	-	112	(112)	-	-
Neto profit	-	-	294	-	294
Stanje, 31. decembar 2015. godine	<u>16,002</u>	<u>(7,730)</u>	<u>294</u>	<u>101</u>	<u>8,687</u>

Napomene na narednim stranama
čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

ISKAZ O TOKOVIMA GOTOVINE

U periodu od 1. januara do 31. decembra 2015. godine
(U hiljadama EUR)

	<u>2015.</u>	<u>2014.</u>
TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI		
Prilivi po osnovu kamata i slični prihodi	1,766	1,591
Odlivi po osnovu kamata i slični rashodi	(389)	(227)
Prilivi po osnovu naknada i provizija	1,161	1,120
Odlivi po osnovu naknada i provizija	(507)	(369)
Odlivi po osnovu zarada zaposlenih i troškova za dobavljače	(1,828)	(1,781)
Povećanje kredita i ostale aktive	(17,533)	(2,290)
Prilivi po osnovu depozita	24,509	30,608
Ostali prilivi	167	-
Neto prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	<u>7,346</u>	<u>28,652</u>
GOTOVINSKI TOKOVI IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA		
Kupovina nekretnina i opreme	(277)	(560)
Kupovina nematerijalnih ulaganja	(97)	(150)
Državni zapisi i obveznice	(1,333)	233
Prilivi od prodaje materijalne i dugotrajne imovine	146	-
Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja	<u>(1,561)</u>	<u>(477)</u>
TOKOVI GOTOVINE IZ FINANSIJSKIH AKTIVNOSTI		
Povećanje pozajmljenih sredstava	(591)	664
Emisija običnih akcija	-	1,500
Neto (odliv)/priliv gotovine iz aktivnosti finansiranja	<u>(591)</u>	<u>2,164</u>
Efekat kursnih razlika na gotovinu i gotovinske ekvivalente	204	162
Neto povećanje gotovine i gotovinskih ekvivalenata	5,398	30,501
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku perioda	<u>36,236</u>	<u>5,735</u>
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju perioda		
(napomena 13 i 14)	<u>41,634</u>	<u>36,236</u>

Napomene na narednim stranama
 čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2015. godine

1. OSNIVANJE I POSLOVANJE BANKE

Universal Capital Bank AD, Podgorica je nastala pod nazivom First Financial Bank AD, Podgorica (u daljem tekstu: Banka) koja je osnovana 18. oktobra 2007. godine. Naziv iz First Financial Bank AD, Podgorica u Universal Capital Bank AD, Podgorica, Banka je promijenila 4. juna 2014. godine. Odluka o promjeni naziva Banke donešena je na sjednici na Skupštini akcionara održanoj 30. maja 2014. godine. Sjedište Banke je u Podgorici, Ulica Stanka Dragojevića bb.

Banka je od Centralne banke Crne Gore dobila odobrenje za rad (Rješenje broj 0101-2933/3-2 od 12. jula 2007. godine). Banka je kod komisije za hartije od vrijednosti upisana u Registar emitenata hartija od vrijednosti pod brojem 472 (Rješenje broj 02/3-33/2-07 od 31. oktobra 2007. godine).

U skladu sa Zakonom o bankama, Odlukom o osnivanju i Statutom, Banka obavlja bankarske poslove, odnosno poslove primanja novčanih depozita i odobravanja kredita za sopstveni račun.

Pored navedenih poslova, Banka može obavljati i sljedeće poslove:

1. Izdavanje garancije i preuzimanje drugih vanbilansnih obaveza;
2. Kupovinu, prodaju i naplatu potraživanja (faktoring, forfaiting i dr.);
3. Izdavanje, obrada i evidentiranje platnih instrumenata;
4. Platni promet u zemlji i sa inostranstvom, u skladu sa propisima kojima se uređuje platni promet;
5. Finansijski lizing;
6. Poslove sa hartijama od vrijednosti, u skladu zakonom kojim se uređuju hartije od vrijednosti;
7. Trgovanje u svoje ime i za svoj račun ili za račun klijenta: stranim sredstvima plaćanja uključujući mjenjačke poslove finansijskim derivatima;
8. Depo poslove;
9. Izrada analiza i davanje informacija i savjeta o kreditnoj sposobnosti privrednih društava i preduzetnika i drugim pitanjima u vezi poslovanja;
10. Iznajmljivanje sefova;
11. Poslove koji su dio bankarskih poslova, pomoćne poslove u odnosu na poslove Banke, poslove neposredno povezane sa poslovima Banke u skladu sa Statutom.

Banka može uz prethodno odobrenje Centralne banke, obavljati i druge poslove, u skladu sa zakonom.

Na dan 31. decembra 2015. godine Banku čine centrala u Podgorici, 2 filijale u Podgorici kao i filijala na Svetom Stefanu. Banka ima 59 zaposlenih radnika (31. decembra 2014. godine: 54 zaposlena).

Članovi Odbora direktora Banke na dan 31. decembra 2015. godine su:

<u>Ime prezime</u>	<u>Funkcija</u>
Božo Milatović	Predsjednik Odbora direktora
Georgios Lychnos	Član Odbora direktora
Predrag Drećun	Član Odbora direktora
Jurij Daneu	Član Odbora direktora
Nasrulla Babayev	Član Odbora direktora

Izvršni direktori banke na dan 31. decembra 2015. godine su:

<u>Ime i prezime</u>	<u>Funkcija</u>
Georgios Lychnos	Glavni izvršni direktor
Miloš Pavlović	Izvršni direktor

Članovi odbora za reviziju na dan 31. decembra 2015. godine su:

<u>Ime i prezime</u>	<u>Funkcija</u>
Stylianos Katevatis	Predsjednik
Petros Stathis	Zamjenik predsjednika
Niki Pantzali	Član

Članovi komiteta za upravljanje aktivom i pasivom na dan 31. decembra 2015. godine su:

<u>Ime i prezime</u>	<u>Funkcija</u>
Georgios Lychnos	Glavni izvršni direktor
Miloš Pavlović	Izvršni direktor
Mirza Redžepagić	Rukovodilac službe Upravljanja sredstvima

Na dan 31. decembra 2015. godine Interni revizor Banke je Lana Kalezić.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2015. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH ISKAZA

2.1. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih iskaza

Banka sastavlja finansijske iskaze u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Crne Gore („Sl. list CG“, br. 69/05, 80/08 i 32/11) koji podrazumijevaju primjenu Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja i odlukama Centralne banke Crne Gore koje regulišu finansijsko izvještavanje banaka.

Priloženi finansijski iskazi pripremljeni su u skladu sa Odlukom o sadržaju, rokovima i načinu sačinjavanja i dostavljanja finansijskih izvještaja banaka („Sl. list CG“, br. 15/12 i 18/13).

Prilikom sastavljanja ovih finansijskih iskaza Banka je primijenila politike koje su u skladu sa propisima Centralne banke Crne Gore, ali koji se u dijelu evidentiranja potraživanja za koje su se stekli uslovi za isključivanje iz bilansa Banke i formatu prezentacije finansijskih iskaza razlikuju od zahtjeva MSFI i MRS primjenljivih na dan 31. decembra 2015 godine.

U skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Crne Gore, Međunarodni računovodstveni standardi („MRS“) i Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja („MSFI“) objavljeni od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde, moraju biti usvojeni i objavljeni od strane odgovarajućeg nadležnog organa Crne Gore koji je od odgovarajućeg organa Međunarodne federacije računovođa (IFAC) dobio pravo na prevod i objavljivanje. Dakle, samo MSFI i MRS zvanično usvojeni i objavljeni od strane odgovarajućeg nadležnog organa Crne Gore mogu biti u primjeni. Posljednji MSFI i MRS koji su zvanično prevedeni su iz 2009. godine (osim MSFI 7), kao i novodonijeti MSFI 10, 11, 12, i 13 koji se primjenjuju od 2013. godine.

Imajući u vidu efekte koje navedena odstupanja računovodstvenih propisa Crne Gore od MSFI i MRS mogu imati na prezentaciju finansijskih iskaza Banke, priloženi finansijski iskazi se u tom dijelu razlikuju i odstupaju od MSFI i MRS i ne mogu se tretirati kao finansijski iskazi sastavljeni u saglasnosti sa MSFI i MRS.

Banka je ove nekonsolidovane finansijske iskaze sastavila na osnovu i prema zahtjevima zakona i propisa Crne Gore, pri čemu su ulaganja u zavisno lice Universal Capital Development d.o.o. Podgorica u ovim finansijskim iskazima iskazana po nabavnoj vrijednosti koja se umanjuje za eventualno obezvređenje. Bolje razumijevanje finansijskog položaja i rezultata Društva se može dobiti uvidom u konsolidovane finansijske iskaze Banke.

Finansijski iskazi su sastavljeni u skladu sa načelom istorijskog troška, osim ako je drugačije navedeno u računovodstvenim politikama.

Banka je u sastavljanju ovih finansijskih iskaza primjenjivala računovodstvene politike obrazložene u napomeni 3.

Finansijski iskazi Banke su iskazani u hiljadama eura (EUR), koja je funkcionalna valuta Banke i zvanična valuta u kojoj se podnose finansijski iskazi u Crnoj Gori. Osim ako nije drugačije naznačeno, svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR.

2.2. Korišćenje procjenjivanja

Prezentacija finansijskih iskaza zahtijeva od rukovodstva Banke korišćenje najboljih mogućih procjena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na prezentirane vrijednosti sredstava i obaveza, objelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih iskaza, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih iskaza. Ipak, stvarni rezultati mogu odstupati od ovih procjena. Najznačajnije procjene i pretpostavke su izvršene na sljedećim bilansnim pozicijama:

- Rezervisanja po kreditima i kamatama
- Rezervisanja za depozite kod drugih banaka
- Rezervisanja za trajne uloge
- Rezervisanja za vanbilansne stavke
- Rezervisanja za otpremnine
- Rezervisanja za sudske sporove
- Korisni vijek trajanja nematerijalnih ulaganja, nekretnina i opreme.

2.3. Načelo stalnosti poslovanja

Finansijski iskazi su sastavljeni u skladu sa konceptom nastavka poslovanja, koji pretpostavlja da će Banka nastaviti da posluje tokom neograničenog vremenskog perioda u doglednoj budućnosti.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2015. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

3.1. Prihodi i rashodi po osnovu kamata i naknada

Prihodi i rashodi po osnovu kamata se priznaju u bilansu uspjeha za sve instrumente, prema cijeni amortizacije uz primjenu metode efektivne kamatne stope.

Metod efektivne kamatne stope je metod izračunavanja cijene amortizacije finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza i alokacije prihoda po osnovu kamate ili rashoda po osnovu kamate na odgovarajuće vremenske periode. Efektivna kamatna stopa je stopa koja diskontuje procijenjena buduća gotovinska plaćanja ili prilive tokom očekivanog vijeka trajanja finansijskog instrumenta ili, tamo gdje je to izvodljivo, kraćeg perioda na sadašnju vrijednost finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza. Pri izračunavanju efektivne kamatne stope, Banka procjenjuje gotovinske tokove razmatrajući sve ugovorene uslove finansijskih instrumenata, ali ne razmatra buduće gubitke po osnovu kreditnog rizika. Kalkulacije uključuju sve naknade i provizije plaćene ili primljene između ugovorenih strana koje su integralni dio efektivne kamatne stope, troškova transakcije i svih drugih premija ili popusta.

Prihodi i rashodi po osnovu kamata, uključujući zateznu kamatu i ostale prihode i ostale rashode vezane za kamatonosnu aktivu, odnosno kamatonosnu pasivu, obračunati su po načelu uzročnosti prihoda i rashoda.

Prihodi po osnovu naknada za bankarske usluge i rashodi po osnovu naknada i provizija se utvrđuju u trenutku dospjeća za naplatu, odnosno kada su ostvareni.

Prihodi i rashodi po osnovu naknada za odobravanje kredita i garancija obračunati su po načelu uzročnosti prihoda i rashoda, primjenom metode efektivne kamatne stope.

3.2. Preračunavanje deviznih iznosa

Poslovne promjene nastale u stranoj valuti su preračunate u EUR po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza, koji je važio na dan poslovne promjene.

Sredstva i obaveze iskazane u stranoj valuti na dan bilansa stanja, preračunati su u EUR po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza koji je važio na taj dan.

Neto pozitivne ili negativne kursne razlike nastale prilikom poslovnih transakcija u stranoj valuti i prilikom preračuna pozicija bilansa stanja iskazanih u stranoj valuti knjižene su u korist ili na teret bilansa uspjeha, kao dobici ili gubici po osnovu kursnih razlika.

Preuzete i potencijalne obaveze u stranoj valuti preračunate su u EUR po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza koji je važio na taj dan.

3.3. Lizing

Lizing Banke je klasifikovan kao operativni lizing. Plaćanja po osnovu ugovora o operativnom lizingu priznaju se ravnomjerno kao trošak tokom perioda trajanja lizinga.

3.4. Porezi i doprinosi

Porez na dobit

Tekući porez na dobit

Porez na dobit se obračunava i plaća u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica („Sl. list CG”, br. 80/04, 40/08, 86/09,14/12 i 61/13). Stopa poreza na dobit je proporcionalna i iznosi 9% od poreske osnovice.

Kapitalni gubici mogu se prebijati sa kapitalnim dobitima ostvarenim u istoj godini. Ako se i poslije izvršenog prebijanja sa kapitalnim dobitima ostvarenim u istoj godini pojavi kapitalni gubitak, poreski obveznik može prenijeti kapitalni gubitak na račun budućih kapitalnih dobitaka u narednih pet godina.

Poreski propisi Crne Gore ne predviđaju da se poreski gubici iz tekućeg perioda mogu koristiti kao osnova za povraćaj poreza plaćenog u prethodnim periodima. Međutim, gubici iz tekućeg perioda iskazani u poreskom bilansu mogu se koristiti za umanjenje poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2015. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.4. Porezi i doprinosi (nastavak)

Porez na dobit (nastavak)

Odloženi porez na dobit

Odloženi porez na dobit se obračunava korišćenjem metode utvrđivanja obaveza prema bilansu stanja, za privremene razlike proizašle iz razlike između poreske osnove sredstava i obaveza i njihove knjigovodstvene vrijednosti. Važeće poreske stope na dan bilansa stanja ili poreske stope koje su nakon tog dana stupile na snagu, koriste se za utvrđivanje razgraničenog iznosa poreza na dobit. Odložene poreske obaveze se priznaju za sve oporezive privremene razlike. Odložena poreska sredstva se priznaju za sve odbitne privremene razlike i poreske gubitke i kredite, koji se mogu prenositi u naredne fiskalne periode, do stepena do kojeg će vjerovatno postojati oporeziva dobit od koje se odložena poreska sredstva mogu iskoristiti.

Porezi, doprinosi i druge dažbine koje ne zavise od rezultata poslovanja

Porezi, doprinosi i druge dažbine koje ne zavise od rezultata poslovanja uključuju poreze na imovinu i druge poreze, naknade i doprinose koji se plaćaju prema raznim republičkim i lokalnim poreskim propisima.

3.5. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Pod gotovinom i gotovinskim ekvivalentima se podrazumijevaju novčana sredstva na računima blagajne (EUR i devizne), sredstva kod Centralne banke Crne Gore i drugih banaka.

3.6. Krediti

Kreditni odobreni od strane Banke evidentiraju se u poslovnim knjigama u momentu prenosa sredstava korisniku kredita.

Kreditni su iskazani u bilansu stanja u visini odobrenog plasmana uvećanog za iznose dospjelih kamata, umanjenog za otplaćenu glavnica i plaćene kamate i obezvrjeđenje vrijednosti koje je zasnovano na procjeni konkretno identifikovanih rizika za pojedine plasmane i rizika za koje iskustvo ukazuje da su sadržani u kreditnom portfoliju. U procjeni navedenih rizika rukovodstvo Banke primjenjuje metodologiju koju je propisala Centralna banka Crne Gore, objelodanjena u nastavku.

3.7. Rezervisanja i obezvrjeđenje vrijednosti nenaplativih potraživanja

U skladu sa Odlukom Centralne banke Crne Gore o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama („Sl. list CG“, br. 22/12, 55/12 i 57/13) utvrđeni su: elementi upravljanja kreditnim rizikom, minimalni kriterijumi i način klasifikacije stavki aktive i vanbilansa po osnovu kojih je Banka izložena kreditnom riziku i način utvrđivanja rezervacija za pokriće potencijalnih gubitaka koji proizilaze iz izloženosti Banke kreditnom riziku. Aktivu Banke izloženu riziku, u smislu ove Odluke čine: krediti, pozajmice, kamate, naknade, potraživanja po osnovu lizinga, depoziti kod banaka i avansi i sve druge stavke bilansne aktive kod kojih je Banka izložena riziku neispunjenja obaveze dužnika, kao i izdate garancije, ostala jemstva, otvoreni akreditivi i odobreni, a još neiskorišćeni krediti, kao i druge vanbilansne stavke koje predstavljaju potencijalne obaveze Banke.

U skladu sa važećom Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama („Sl. list CG“, br.22/12, 55/12 i 57/13), Banka je dužna da za bilansne i vanbilansne stavke po osnovu kojih je izložena kreditnom riziku, najmanje jednom kvartalno, vrši procjenu obezvrjeđenja (za stavke bilansne aktive), odnosno procjenu vjerovatnog gubitka (za vanbilansne stavke), kao i da te stavke klasifikuje u odgovarajuću klasifikacionu grupu, u skladu sa pomenutom Odlukom. Takođe, Banka je dužna da utvrdi metodologiju za procjenu obezvrjeđenja bilansne aktive i vjerovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama u skladu sa MRS 39.

Za svrhe obračuna ispravke vrijednosti kreditnih potraživanja i vjerovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama, Banka primjenjuje Metodologiju za procjenu obezvrjeđenja bilansne aktive i vjerovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama. Metodologija je usaglašena sa MRS 39.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2015. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.7. Rezervisanja i obezvrjeđenje vrijednosti nenaplativih potraživanja (nastavak)

Prilikom procjene vrijednosti obezvrjeđenja finansijskih sredstava, Banka polazi od zahtjeva standarda MRS 39, i to:

- Procjena obezvrjeđenja se bazira na nastalim gubicima, umjesto na očekivanim ili budućim gubicima. Obezvrjeđenje se priznaje isključivo u trenutku nastajanja;
- Mora da postoji objektivni dokaz obezvrjeđenja, koji proističe iz jednog ili više događaja nastalih nakon inicijalnog priznavanja sredstava (događaj gubitka);
- Neophodno je obezbjediti, da obezvrjeđenje nije priznato prilikom inicijalnog priznavanja sredstava;
- Obezvrjeđenje se priznaje kako na pojedinačnoj tako i na grupnoj (portfolio) osnovi;
- Obračun obezvrjeđenja se bazira na procjeni očekivanih budućih novčanih tokova finansijskog sredstva;
- Novčani tokovi finansijskog sredstva koje se vrednuje po amortizovanoj vrijednosti se diskontuju korišćenjem ugovorene efektivne kamatne stope;

MSFI zahtijevaju pojedinačnu procjenu pojedinačno značajnih potraživanja i grupnu procjenu potraživanja koja nijesu pojedinačno značajna. Shodno tome, Banka vrši identifikovanje stavki bilansne aktive i vjerovatnog gubitka po osnovu vanbilansnih stavki i obračunava adekvatan iznos tog obezvrjeđenja, odnosno vjerovatnog gubitka, na:

- Pojedinačnoj osnovi (pojedinačna procjena pojedinačno značajnih potraživanja)
- Grupnoj osnovi (grupna procjena za potraživanja koja nijesu pojedinačno značajna)
- Grupnoj osnovi (grupna procjena pojedinačno značajnih stavki za koje se procjena prvo izvršila na pojedinačnoj osnovi ali nijesu pojedinačno obezvrjeđene).

Banka na kvartalnoj osnovi procjenjuje da li postoji objektivni razlog za obezvrjeđivanje izloženosti ili grupe izloženosti. Ako Banka procijeni da se desio događaj koji negativno utiče na očekivane novčane tokove, izloženost se reklasifikuje iz zdravih u loše kredite/izloženosti.

Objektivnim dokazom o obezvrjeđenju stavki bilansne aktive, odnosno vjerovatnog gubitka po osnovu vanbilansnih stavki, smatraju se podaci o jednom ili više nastalih događaja koji negativno utiču na sposobnost dužnika da uredno izvršava svoje obaveze prema Banci.

Procjenu obezvrjeđenja stavki bilansne aktive i vjerovatnog gubitka po osnovu vanbilansnih stavki za pojedinačno značajna potraživanja, Banka je dužna da vrši na pojedinačnoj osnovi.

Pojedinačno značajnim smatra se izloženost prema jednom licu ili grupi povezanih lica iznad EUR 20 hiljada (za pravna i fizička lica). Pojedinačno značajnim smatra se i postojanje docnje po materijalno značajnim iznosima (kašnjenje u izmirivanju obaveza po kreditima duže od 30 dana za pravna, odnosno 90 za fizička lica, iznad utvrđenog praga materijalnosti od EUR 200 za pravna lica, odnosno EUR 20 za fizička lica).

Objektivni dokazi obezvrjeđenja posebno su definisani za pravna i fizička lica. Na portfolio preduzetnika Banka primjenjuje iste kriterijume kao za pravna lica.

Ukoliko postoje objektivni dokazi za umanjenje vrijednosti izloženosti vrši se testiranje, i u slučaju potrebe, računovodstveno priznavanje ispravke vrijednosti bilansne aktive odnosno vjerovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama. Obezvrjeđenje ili gubitak po izloženosti postoji odmah kada se ustanovi da nije moguće naplatiti cjelokupno potraživanje.

Procjena budućih novčanih tokova se vrši na bazi dana kašnjenja, finansijske situacije klijenta, kolaterala i troškova njihove realizacije.

Kreditni za pravna lica (uključujući mala i srednja preduzeća)

Svi plasmani preko EUR 20 hiljada pojedinačno se procjenjuju. Dodatno, svi plasmani dati pravnim licima smatraju se pojedinačno značajnim, ukoliko postoji docnja po materijalno značajnim iznosima (kašnjenje u izmirivanju obaveza po bilo kom kreditu klijenta duže od 30 dana, za sve izloženosti iznad EUR 200).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2015. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.7. Rezervisanja i obezvrjeđenje vrijednosti nenaplativih potraživanja (nastavak)

Objektivni dokazi koji ukazuju da je došlo do obezvrjeđenja plasmana jesu:

- Značajne finansijske teškoće izdavaoca ili dužnika;
- Kršenje Ugovora/odnosno kašnjenje ili neizmirenje kamate ili glavnice;
- Banka odobrava dužniku, zbog ekonomskih ili pravnih razloga koje se odnose na finansijske teškoće dužnika, koncesiju koju zajmodavac u suprotnom ne bi razmatrao;
- Postaje vjerovatno da će dužnik ući u stečaj ili finansijsku reorganizaciju;
- Vidljivi podaci koji ukazuju da postoji mjerljivo smanjenje budućih novčanih tokova grupe ili finansijskih sredstava od inicijalnog priznavanja tih sredstava, iako se još uvijek smanjenje ne može identifikovati sa pojedinačnim finansijskim sredstvom u grupi, uključujući: a) nepovoljne promjene u statusu plaćanja dužnika ili dužnika u grupi (odnosno povećanja broja zaostalih plaćanja zbog problema u sektoru) i b) negativne tržišne uslove gdje klijent posluje;
- Restrukturiranje kredita – ukoliko su uslovi ugovora modifikovani u korist dužnika, bez opravdanosti kroz poboljšanje kreditne sposobnosti ili promjene u tržišnim cijenama (odnosno kamatnim stopama). Ovi restrukturirani krediti takođe uključuju kredite koji nijesu u skladu sa opštom Kreditnom politikom Banke, po kojoj se odobravaju novi plasmani;
- Pogoršanje likvidnosti klijenta/smanjenje obrtnog kapitala;
- Značajno smanjenje osnovnih sredstava;
- Gubitak iznad visine kapitala;
- Značajno smanjenje kapitala;
- Ostale relevantne informacije.

Za sve plasmane date pravnim licima, ukoliko se utvrdi postojanje jednog ili više objektivnih dokaza obezvrjeđenja, vrši se procjena obezvrjeđenja na pojedinačnoj osnovi.

Plasmani kod kojih se pojedinačnom procjenom ne utvrdi obezvrjeđenje, procjenjuju se na grupnoj osnovi, zajedno sa portfeljem malih kredita.

Nakon što se izvrši selekcija pojedinačno značajnih kredita i utvrdi postojanje jednog ili više objektivnih dokaza obezvrjeđenja potraživanja, obezvrjeđenje se procjenjuje na pojedinačnoj osnovi. Iznos obezvrjeđenja u skladu sa MSFI se računa kao razlika između knjigovodstvene vrijednosti sredstava i sadašnje vrijednosti procijenjenih novčanih tokova diskontovanih ugovorenim efektivnom kamatnom stopom.

Procjena klijenta sastoji se od procjene budućih novčanih tokova. Očekivane buduće novčane tokove čine:

- Budući novčani tokovi iz naplate kredita iz redovnih aktivnosti;
- Budući novčani tokovi iz naplate kolaterala.

Procjena otplate kredita može se izvesti iz plana otplate kredita, korigovanjem originalnog plana otplate, na način koji je dogovoren sa klijentom ili vjerovatan ili bi neke promjene bolje prikazale trenutnu klijentovu situaciju.

Prilikom procjenjivanja novčanih tokova iz kolaterala, Banka polazi od liste prihvatljivih kolaterala. Ostale kolaterale Banka tretira kao neprihvatljive i nenaplative. Banka će procjenu otplate iz čvrstih kolaterala vršiti uz odgovarajući haircut i u okviru definisanog plana otplate. Procjena naplativog iznosa iz kolaterala nastaje kao rezultat kombinacije iskustva Banke, direktnih troškova prinudne naplate i vrijednosti kolaterala u trenutku prodaje. U zavisnosti od frekventnosti ažuriranja procjene kolaterala, prilikom pojedinačne procjene, Banka će razmotriti potencijalne troškove prinudne naplate iz kolaterala i potencijalne promjene u vrijednosti kolaterala.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2015. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.7. Rezervisanja i obezvrjeđenje vrijednosti nenaplativih potraživanja (nastavak)

Kreditni stanovništvu

Svi plasmani klijenta ili lica povezanog sa njim koji su pojedinačno značajni (ukupna izloženost veća EUR 20 hiljada) pojedinačno se procjenjuju. Dodatno, svi plasmani klijenta bez obzira da li su pojedinačno značajni ali kod kojih postoji kašnjenje u izmirivanju obaveza više od 90 dana, iznad utvrđenog praga materijalnosti (EUR 20) pojedinačno se procjenjuju, kako bi se utvrdilo postojanje objektivnih dokaza obezvrjeđenja.

Objektivnim dokazima obezvrjeđenja smatraju se:

- Značajne finansijske teškoće dužnika (npr. ukupne mjesečne obaveze dužnika dostižu ili prelaze iznos mjesečnih primanja dužnika);
- Kršenje ugovora/odnosno kašnjenje ili neizmirivanje kamate ili glavnice;
- Pokretanje sudskih sporova protiv dužnika;
- Restrukturiranje kredita – ukoliko su uslovi ugovora modifikovani u korist dužnika, bez opravdanosti kroz poboljšanje kreditne sposobnosti ili promjene u tržišnim cijenama (odnosno kamatnim stopama). Ovi restrukturirani krediti takođe uključuju kredite koji nijesu u skladu sa opštom Kreditnom politikom Banke, po kojoj se odobravaju novi plasmani;
- Blokada računa fizičkog lica;
- Ostale relevantne informacije.

Za sve plasmane date stanovništvu, kod kojih se pojedinačno ne utvrdi postojanje objektivnih dokaza obezvrjeđenja, obračun obezvrjeđenja se vrši na grupnoj osnovi, zajedno za portfeljem malih kredita.

U skladu sa važećom Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama („Sl. list CG“, br.22/12, 55/12 i 57/13), Banka je dužna da, zavisno od vjerovatnoće ostvarivanja gubitka, stavku aktive klasifikuje u jednu od sljedećih klasifikacionih grupa:

- Klasifikaciona grupa A (Dobra aktiva) - klasifikuje se kredit i druga potraživanja kod kojih postoje čvrsto dokumentovani dokazi da će biti naplaćeni u skladu sa ugovorenim uslovima u punom iznosu;

- Klasifikaciona grupa B (Aktiva sa posebnom napomenom), sa podgrupama B1 i B2 - klasifikuje se kredit za koji postoji mala vjerovatnoća ostvarivanja gubitka, ali taj kredit mora biti predmet posebne pažnje banke, jer bi potencijalni rizik, ukoliko ne bi bio adekvatno praćen, mogao da dovede do slabijih perspektiva u pogledu njegove naplate.

- Klasifikaciona grupa C (Substandardna aktiva), sa podgrupama C1 i C2 - klasifikuje se kredit za koji postoji visoka vjerovatnoća ostvarivanja gubitka, zbog jasno utvrđenih slabosti koje ugrožavaju njegovu otplatu.

- Klasifikaciona grupa D (Sumnjiva aktiva) klasifikuje se kredit za koji je naplata u cjelosti, imajući u vidu kreditnu sposobnost dužnika, vrijednost i mogućnost realizacije kolaterala, malo vjerovatna.

- Klasifikaciona grupa E (Gubitak) klasifikuje se kredit koje će biti u potpunosti nenaplativ, ili će biti naplaćen u neznatnom iznosu.

Obračun rezervacija vrši se na mjesečnoj osnovi.

Na osnovu urađene klasifikacije za stavke bilansne aktive i vanbilansne stavke, na mjesečnom nivou, Banka obračunava rezervacije za potencijalne gubitke, primjenom procenata iz sljedeće tabele:

Kategorija rizika	% rezervisanja	Dani kašnjenja
A	-	<30
B1	2	31-60
B2	7	61-90
C1	20	91-150
C2	40	151-270
D	70	271-365
E	100	>365

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2015. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.7. Rezervisanja i obezvrjeđenje vrijednosti nenaplativih potraživanja (nastavak)

Banka je dužna da utvrđuje razliku između iznosa rezervacija za potencijalne gubitke, obračunatog u skladu sa gore navedenom tabelom i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke, izračunatog u skladu sa odredbama Odluke kojima se propisuje način vrednovanja stavki aktive primjenom Međunarodnih računovodstvenih standarda.

Pozitivna razlika između obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravki vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke, predstavlja potrebne rezerve za procijenjene gubitke. Banka je dužna da pri usvajanju godišnjeg računa, iz ostvarene dobiti u tekućoj godini ili neraspoređene dobiti iz prethodnih godina, prenese na račun rezervi za procijenjene gubitke po regulatornom zahtjevu iznos koji odgovara potrebnoj rezervi za procijenjene gubitke.

Banka je razvila sveobuhvatnu strategiju postupanja sa nekvalitetnim kreditima za period od tri godine i utvrdila godišnje ciljeve vezane za smanjenje nivoa nekvalitetnih kredita (operativni ciljevi). „Nekvalitetnim kreditima“ smatraju se krediti koje je Banka primjenom propisanih kriterijuma iz Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom klasifikovala u klasifikacionu grupu „C“, „D“ ili „E“. Ova Strategija ima za cilj da kroz adekvatno praćenje strukture i kvaliteta kreditnog portfolija i kreditnog rizika koji proizilazi iz kreditnog portfolija, obezbijedi adekvatno upravljanje nekvalitetnim kreditima. Pozitivni efekti koje Banka ostvaruje odnose se na a) povećanje stabilnosti putem smanjenja nivoa rezervacija, povećanja razumne vjerovatnoće otplate kredita, a u krajnjem uspostavljanje djelotvornijeg sistema upravljanja rizicima što doprinosi očuvanju kapitala i b) ublažavanje gubitaka - posredstvom djelotvornog restrukturiranja (održivi zajmoprimci) i brzine oporavka.

U skladu sa Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama („Sl. list CG“ 22/12, 55/12 i 57/13), ako su ispunjeni uslovi za isključivanje potraživanja iz bilansa Banke, Banka je dužna da to potraživanje otpiše i da ga u visini dugovanog iznosa, vodi u internoj evidenciji do okončanja postupka naplate. Isključivanje potraživanja iz bilansa banke vrši se u slučajevima: ako Banka u postupku naplate potraživanja ocijeni da vrijednost potraživanja mjerena po amortizacionoj vrijednosti neće biti nadoknađena i da su ispunjeni uslovi za prestanak priznavanja finansijskog sredstva, što uključuje i sljedeće slučajeve:

- 1) za neobezbjedeno potraživanje: - kada je nad dužnikom otvoren stečajni postupak koji traje duže od jedne godine, ili - ako dužnik kasni sa plaćanjem duže od dvije godine;
- 2) za obezbijedeno potraživanje, kada dužnik kasni sa plaćanjem duže od četiri godine, odnosno ako banka u tom periodu nije primila nijednu uplatu od realizacije kolaterala.

3.8. Investicione hartije od vrijednosti koje se drže do dospijea i ulaganja u kapital drugih pravnih lica

Ulaganja koja se drže do dospijea predstavljaju nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim i odredivim isplatama i fiksnim dospijecom, i za koja rukovodstvo Banke ima pozitivnu namjeru i sposobnost da ih drži do roka dospijea. Kupovina i prodaja finansijskih sredstava koja se drže do dospijea, priznaju se na dan transakcije – a to je dan kada se Banka obavezala da će kupiti ili prodati sredstvo. Ulaganja koja se drže do dospijea, evidentiraju se po amortizovanoj vrijednosti korišćenjem metode efektivne kamatne stope. Hartije od vrijednosti koje se drže do dospijea odnose se na državne zapise sa rokom dospijea od 182 dana, koje je emitovao Ministarstvo finansija Crne Gore. Na mjesečnom nivou se priznaju prihodi od odobrenog (ugovorenog) diskonta. Dio zapisa je finansiran iz sredstava obavezne rezerve koja Banka drži kod Centralne banke Crne Gore.

Ulaganja u vlasničke finansijske instrumente, koji nemaju kotiranu tržišnu cijenu na aktivnom tržištu i čija se fer vrijednost ne može pouzdano izmjeriti, priznaju se po trošku ulaganja, umanjenom za eventualnu ispravku vrijednosti koja odražava smanjenje vrijednosti usljed nastalih gubitaka u poslovanju pravnog lica.

3.9. Poslovni prostori, ostala fiksna aktiva i nematerijalna ulaganja

Poslovni prostori, ostala fiksna aktiva i nematerijalna ulaganja iskazani su na dan 31. decembra 2015. godine po nabavnoj vrijednosti, umanjenoj za ispravku vrijednosti. Nabavnu vrijednost čini vrijednost po fakturi dobavljača, uvećana za zavisne troškove po osnovu nabavke i troškove dovođenja sredstva u stanje funkcionalne pripravnosti.

Amortizacija se ravnomjerno obračunava na nabavnu vrijednost poslovnih prostora, ostale fiksne aktive i nematerijalnih ulaganja primjenom sljedećih godišnjih stopa, s ciljem da se u potpunosti otpiše u toku njihovog korisnog vijeka trajanja. Obračun amortizacije počinje kada se sredstva stave u upotrebu.

	Stopa u %	
	2015	2014
Nekretnine	1	3
Nematerijalna ulaganja, kompjuterska oprema, bankomati	20	20
Namještaj i druga oprema	11	11
Klimatizacioni sistem, vozila	15	15

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2015. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.9. Poslovni prostori, ostala fiksna aktiva i nematerijalna ulaganja (nastavak)**

Banka je u 2015. godini izvršila promjenu računovodstvene procjene, koja se odnosi na korisni vijek trajanja građevinskih objekata. Procjena podrazumijeva prosuđivanje zasnovano na posljednjim dostupnim, pouzdanim informacijama. Promjena procijenjenog korisnog vijeka, ili očekivanog rasporeda trošenja budućih ekonomskih koristi sadržanih u sredstvima koja se amortizuju, utiče na troškove amortizacije za tekući period i za svaki budući period tokom preostalog korisnog vijeka tog sredstva. Efekat promjene računovodstvene procjene iznosi EUR 51 hiljadu, za koliko bi troškovi amortizacije u 2015. godini bili viši da je Banka koristila stopu od 3%.

U skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica („Sl. list CG” br. 80/04, 40/08, 86/09, 14/12 i 61/13) vrijednost građevinskih objekata za poreske svrhe obračunava se primjenom proporcionalnog metoda, odnosno opreme i aplikativnih softvera primjenom regresivnog metoda za cijeli period, bez obzira na datum aktivacije. Građevinski objekti pripadaju grupi I na koju se primjenjuje stopa od 5%, dok su ostala sredstva, oprema i aplikativni softveri, raspoređeni u grupe od II do V, na koje se primjenjuju stope od 15% do 30%.

3.10. Ispravka vrijednosti materijalne i nematerijalne imovine

Na dan bilansa stanja, rukovodstvo Banke analizira vrijednosti po kojima je prikazana nematerijalna i materijalna imovina Banke. Ukoliko postoji indikacija da je neko sredstvo obezvrjeđeno, nadoknativ iznos te imovine se procjenjuje kako bi se utvrdio iznos obezvrjeđenja. Ukoliko je nadoknativ iznos nekog sredstva procijenjen kao niži od vrijednosti po kojoj je to sredstvo prikazano, postojeća vrijednost tog sredstva se umanjuje do visine nadoknativne vrijednosti.

Gubitak po osnovu obezvrjeđenja vrijednosti imovine priznaje se kao rashod tekućeg perioda i iskazuje se u okviru ostalih rashoda. Ako naknadno dođe do situacije da gubitak zbog obezvrjeđenja priznat u ranijim godinama ne postoji ili se smanjio, vrijednost sredstva se povećava do revidirane procjene o njegovoj naknativnoj vrijednosti, ali tako da povećana vrijednost po kojoj se sredstvo vodi ne bude veća od vrijednosti po kojoj bi se sredstvo vodilo da nije bio u prethodnim godinama priznat utvrđeni gubitak zbog obezvrjeđivanja sredstava.

3.11. Rezervisanja

Rezervisanja se priznaju kada Banka ima važeću zakonsku ili izvedenu obavezu koja je rezultat prošlih događaja, kada postoji velika vjerovatnoća da će za podmirenje obaveze biti potreban odliv sredstava i kada je iznos obaveza pouzdano procijenjen.

3.12. Stečena aktiva

Stečena aktiva predstavlja imovinu koja je postala vlasništvo Banke po osnovu naplate potraživanja za plasmane koji su bili obezbijeđeni navedenom imovinom. Banka evidentira primljena sredstva po nižoj od bruto knjigovodstvene vrijednosti potraživanja ili tržišne vrijednosti sredstva obezbijeđenja umanjenoj za troškove prodaje.

U skladu sa Odlukom o minimalnim standardima za ulaganja banaka u nepokretnosti i osnovna sredstva („Sl. list CG”, br. 24/09, 66/10, 58/11, 61/12, 13/13, 51/13 i 16/15) ukupna ulaganja Banke u nepokretnosti i osnovna sredstva ne smiju biti veća od 50% sopstvenih sredstava Banke. Izuzetno, Banka može imati ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva i iznad nivoa od 50% sopstvenih sredstava, ako su ispunjeni sljedeći uslovi:

- 1) iznos ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva koji prelazi 50% sopstvenih sredstava Banka tretira kao odbitnu stavku pri izračunavanju ukupnog iznosa sopstvenih sredstava Banke;
- 2) nakon umanjenja sopstvenih sredstava Banke, izvršenog u skladu sa tačkom 1), nivo sopstvenih sredstava i koeficijent solventosti Banke prelaze zakonom propisani minimum.

Za nepokretnost koju je stekla u zamjenu za potraživanja u postupku restrukturiranja duga, u stečajnom postupku, odnosno postupku likvidacije nad dužnikom Banke, u postupku reorganizacije dužnika u skladu sa propisima kojima se uređuje stečaj, ili u postupku izvršenja radi namirenja potraživanja, Banka je dužna da pri obračunavanju ukupnog iznosa ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva u obračun uključi vrijednost te nepokretnosti minimalno u sljedećim procentima:

- 1) 0% ako od dana sticanja nepokretnosti nije proteklo više od četiri godine;
- 2) 30% ako je od dana sticanja nepokretnosti proteklo više od četiri, ali ne više od pet godina;
- 3) 50% ako je od dana sticanja nepokretnosti proteklo pet, ali ne više od šest godina;
- 4) 75% ako je od dana sticanja nepokretnosti proteklo više od šest godina.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2015. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.13. Beneficije za zaposlene

/a/ Doprinosi kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih

U skladu sa propisima koji se primjenjuju u Crnoj Gori, Banka je u obavezi da plaća doprinose državnim fondovima kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih. Ove obaveze uključuju doprinose za zaposlene na teret poslodavca u iznosima obračunatim po stopama propisanim relevantnim zakonskim propisima. Banka je, takođe, obavezna da od bruto plata zaposlenih obustavi doprinose i da ih, u ime zaposlenih, uplati tim fondovima. Doprinosi na teret poslodavca i doprinosi na teret zaposlenog se evidentiraju na teret rashoda perioda na koji se odnose.

/b/ Obaveze po osnovu otpremnina

Sadašnja vrijednost budućih obaveza u skladu sa Opštim kolektivnim ugovorom Crne Gore, kao što su otpremnine za odlazak u penziju nakon ispunjavanja uslova, po procjeni rukovodstva Banke, nema materijalno značajnog efekta na finansijske iskaze posmatrane u cjelini i zbog toga u ovim finansijskim iskazima nisu izvršena rezervisanja po osnovu navedenih beneficija zaposlenih.

3.14. Finansijske obaveze - Obaveze po kreditima

Obaveze po kreditima se inicijalno priznaju po fer vrijednosti umanjenoj za nastale troškove transakcije. Obaveze za kredite se naknadno iskazuju po amortizovanoj cijeni. Sve razlike između ostvarenog priliva (umanjenoj za troškove transakcije) i vrijednosti otplata, priznaju se u bilansu uspjeha u periodu korišćenja kredita primjenom metode efektivne kamatne stope.

3.15. Pravična (fer) vrijednost

Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja predviđaju objelodanjivanje pravične (fer) vrijednosti finansijskih sredstava i finansijskih obaveza u napomenama uz finansijske iskaze. Za navedene potrebe, pravična (fer) vrijednost je definisana kao iznos za koji se neko sredstvo može razmijeniti, ili obaveza izmiriti, u transakciji između dobro obaviještenih i voljnih strana, međusobno suočenih. Obaveza Banke je da objelodani sve informacije u vezi sa pravičnom (fer) vrijednošću sredstava, potraživanja i obaveza za koje postoje raspoložive tržišne informacije i za koje se identifikuje materijalno značajna razlika između knjigovodstvenih vrijednosti i pravične (fer) vrijednosti.

U Crnoj Gori ne postoji dovoljno tržišno iskustvo, stabilnost i likvidnost kod kupovine i prodaje finansijskih sredstava i obaveza, kao i ostalih finansijskih instrumenata, i zvanične tržišne informacije nisu u svakom trenutku raspoložive. Stoga, pravičnu (fer) vrijednost nije moguće pouzdano utvrditi u uslovima nepostojanja aktivnog tržišta, kako to zahtijevaju MRS i MSFI. Po mišljenju rukovodstva Banke, iznosi objelodanjeni u finansijskim iskazima odražavaju realnu vrijednost koja je u datim okolnostima najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe izvještavanja u skladu sa računovodstvenim propisima Crne Gore i propisima Centralne banke Crne Gore koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka. Za iznos identifikovanih procijenjenih rizika da knjigovodstvena vrijednost neće biti realizovana, vrši se ispravka vrijednosti na osnovu odluke rukovodstva Banke.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2015. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA

4.1. Uvod

Banka je u svome poslovanju izložena različitim rizicima od kojih su najznačajniji:

- kreditni rizik;
- tržišni rizik;
- rizik likvidnosti;
- operativni rizik.

Akta strategije, politike, procedure i druga akta za upravljanje rizicima su dizajnirana da identifikuju i analiziraju rizike, da definišu odgovarajuće limite i kontrole za upravljanje rizicima, kao i da prate izloženost Banke pojedinim rizicima. Akta za upravljanje rizicima su predmet redovne kontrole u cilju adekvatnog odgovora na nastale promjene na tržištu, proizvodima i uslugama.

Služba za nadzor, upravljanje i izvještavanje o rizicima odgovorna je za praćenje izloženosti Banke pojedinim rizicima o čemu se mjesečno izvještava Komitet za upravljanje aktivom i pasivom i Odbor direktora.

4.2. Kreditni rizik

Banka je izložena kreditnom riziku koji predstavlja rizik da dužnici neće biti u mogućnosti da dugovanja prema Banci izmire u potpunosti i na vrijeme. Kreditni rizik je identifikovan kao najznačajniji rizik u portfoliju Banke. Banka vrši rezervisanja za gubitke po osnovu umanjenja vrijednosti, a koji se odnose na gubitke nastale na dan bilansa stanja. Značajne promjene u privredi, odnosno stanju pojedinih privrednih grana koje čine osnov kreditnog portfolija Banke, mogle bi dovesti do gubitaka koji se razlikuju od gubitaka po osnovu kojih je izvršeno rezervisanje na dan bilansa stanja. Stoga rukovodstvo Banke oprezno upravlja izloženošću kreditnom riziku.

4.2.1. Upravljanje kreditnim rizikom

Izloženost kreditnom riziku ispoljava se kao rizik finansijskog gubitka koji nastaje kao posljedica nemogućnosti dužnika da ispuni sve ugovorene obaveze prema Banci. Strateško opredjeljenje Banke usmjereno je ka povećanju učešća plasmana manjih iznosa odobrenih malim i srednjim preduzećima i građanima; pružanju finansijske podrške zdravim projektima (klijentima i sektorima malih i srednjih preduzeća) i osiguranju optimalne diversifikacije rizika i izvora prihoda u pravcu povećanja rentabilnosti i segmentu pružanja postojećih proizvoda i usluga, kao i promovisanju i afirmaciji novih. Banka upravlja preuzetim kreditnim rizikom tako što određuje limite u odnosu na velike kredite, pojedinačne korisnike kredita i povezana lica. Pomenuti rizici se kontinuirano prate i predmet su stalne kontrole.

Upravljanje izloženošću kreditnom riziku vrši se redovnom analizom sposobnosti korisnika kredita i potencijalnih korisnika kredita da otplaćuju obaveze po osnovu kamate i glavnice.

Preuzete i potencijalne obaveze po osnovu kredita

Primarna svrha ovih instrumenta je da se obezbijedi da sredstva budu dostupna klijentu u skladu sa zahtjevima. Garancije i aktivirani akreditivi predstavljaju neopozive garancije Banke da će izvršiti plaćanje u slučaju da klijent ne može da ispuni svoje obaveze prema trećim stranama, i stoga nose isti kreditni rizik kao i krediti. Dokumentarni i komercijalni akreditivi – koji predstavljaju pisanu izjavu o obavezi Banke preuzetoz u ime klijenta, a kojom se trećem licu daje ovlašćenje da kod Banke vuče mjenice do iznosa dogovorenog posebnim uslovima – su obezbijeđeni osnovnom isporukom robe na koju se odnose, te stoga, nose manji rizik nego direktna pozajmica.

4.2.2. Rezervisanja za gubitke po osnovu umanjenja vrijednosti u skladu sa MRS 39

Za stavke bilansne aktive i vanbilansa po osnovu kojih je izložena kreditnom riziku, Banka vrši procjenu obezvrjeđenja (za stavke bilansne aktive), odnosno procjenu vjerovatnog gubitka (za vanbilansne stavke). U skladu sa sopstvenom metodologijom, Banka je sva finansijska sredstva podijelila u grupe (portfolija) sa sličnim karakteristikama kreditnog rizika, a imajući u vidu trenutnu veličinu i strukturu kreditnog portfolija Banke, segmentacija je izvršena na: plasmane pravnim licim i preduzetnicima i plasmane stanovništvu. Banka na dan izvještavanja, utvrđuje da li je došlo do umanjenja vrijednosti finansijskog sredstva. Objektivni dokazi koji ukazuju da je došlo do obezvrjeđenja plasmana su objašnjeni u napomeni 3.7.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2015. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.2. Kreditni rizik (nastavak)

4.2.2. Rezervisanja za gubitke po osnovu umanjenja vrijednosti u skladu sa MRS 39 (nastavak)

Shodno usvojenoj Metodologiji za procjenu obezvrjeđenja bilansne aktive i vjerovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama, Banka utvrđuje da li postoji objektivni dokaz o umanjenju vrijednosti za sva finansijska sredstva koja smatra pojedinačno značajnim. Polazeći od veličine i prirode kreditnog portfolija, Banka pojedinačno značajnim potraživanjem smatra ukupnu bruto izloženost prema jednom licu ili grupi povezanih lica koja je veća od EUR 20 hiljada plasman je prepoznat kao pojedinačno značajan, jer postoji kašnjenje u izmirivanju obaveza iznad utvrđenog limita za pravna i fizička lica ili postoje ostali objektivni dokazi obezvrjeđenja.

4.2.3. Maksimalna izloženost kreditnom riziku po bilansnim i vanbilansnim stavkama

	(U hiljadama EUR)	
	2015.	2014.
Bilansne stavke		
Kredit i potraživanja od banaka	31,452	26,103
Kredit i potraživanja od klijenata	33,890	16,715
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospelja	1,500	167
Investicije u zavisna preduzeća	755	-
	<u>67,597</u>	<u>42,985</u>
Vanbilansne stavke		
Plative garancije	2,973	2,063
Činidbene garancije	84	12
Carinske garancije	20	70
Tenderske garancije	34	4
Nepokriveni akreditivi	-	221
Nepovučene kreditne linije	539	201
	<u>3,650</u>	<u>2,571</u>
Ukupna izloženost kreditnom riziku	<u><u>71,247</u></u>	<u><u>45,556</u></u>

Katalogom prihvatljivih kolaterala definišu se tipovi kolaterala (instrumenti osiguranja naplate plasmana Banke) i utvrđuje koje stvari i prava imaju tretman kolaterala, odnosno koje stvari i prava i pod kojim uslovima Banka uzima u obzir prilikom analize i procjene kreditnog rizika dužnika. Upravljanje kreditnim rizikom na taj način se djelimično kontroliše.

Uzimajući u obzir rizik promjene vrijednosti kolaterala, prilikom procjenjivanja novčanih tokova iz kolaterala, Banka na sve nepokretnosti primjenjuje hair-cut od 30% (najveći dio kolaterala je u Podgorici i Budvi).

Tipovi instrumenata obezbeđenja su:

- depoziti;
- pravo zaloge na industrijskim mašinama, hartijama od vrijednosti, zalihama i vozilima;
- hipoteke na nepokretnostima i fiducijarni prenos vlasništva;
- mjenice;
- ovlašćenja;
- administrativne zabrane;
- žiranti i
- polise osiguranja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2015. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.2. Kreditni rizik (nastavak)

4.2.4. Krediti i plasmani

31. decembar 2015. godine	Nedospjeli neobezvrijeđeni	Dospjeli neobez- vrijeđeni	Poje- dinačno procijenjeni	Ukupno, bruto	Pojedinačna ispravka vrijednosti	Grupna ispravka vrijednosti	Ukupna ispravka vrijednosti	Ukupno, neto
Likvidnost (obrotna sredstva)	39	-	1,251	1,290	20	-	20	1,270
Nabavka osnovnih sredstava	29	5	20,376	20,410	130	-	130	20,280
Overdraft	13	-	2,074	2,087	47	-	47	2,040
Priprema turističke sezone	87	1	570	658	16	-	16	642
Stambeni krediti	82	-	1,090	1,172	23	-	23	1,149
Ostalo	25	3	7	35	6	1	7	28
Gotovinski (nenamjenski)	2,361	32	2,217	4,610	128	49	177	4,433
Refinansiranje obaveza prema drugim bankama	11	-	3,845	3,856	55	-	55	3,801
Kamatna potraživanja i AVR	-	-	284	284	37	-	37	247
	2,647	41	31,714	34,402	462	50	512	33,890

31. decembar 2014. godine	Nedospjeli neobezvrijeđeni	Dospjeli neobez- vrijeđeni	Poje- dinačno procijenjeni	Ukupno, bruto	Pojedinačna ispravka vrijednosti	Grupna ispravka vrijednosti	Ukupna ispravka vrijednosti	Ukupno, neto
Likvidnost (obrotna sredstva)	10	1	831	842	100	-	100	742
Nabavka osnovnih sredstava	45	1	3,356	3,402	61	-	61	3,341
Overdraft	68	-	2,360	2,428	26	-	26	2,402
Priprema turističke sezone	46	-	1,408	1,454	31	-	31	1,423
Stambeni krediti	73	-	1,140	1,213	20	-	20	1,193
Ostalo	50	-	240	290	4	-	4	286
Gotovinski (nenamjenski)	2,594	42	2,696	5,332	160	76	236	5,096
Izgradnja i adaptacija građevinskih objekata	-	-	1,122	1,122	217	-	217	905
Refinansiranje obaveza prema drugim bankama	-	-	1,257	1,257	13	-	13	1,244
Kamatna potraživanja i AVR	-	-	128	128	45	-	45	84
	2,886	44	14,538	17,468	677	76	753	16,715

a) Dospjeli neobezvrijeđeni krediti i plasmani

	(U hiljadama EUR)					Ukupno
	Do 30 dana kašnjenje	Od 31 do 90 dana kašnjenje	Od 91 do 270 dana kašnjenje	Od 271 do 365 dana kašnjenje	Preko 365 dana kašnjenje	
31. decembar 2015. godine						
Plasmani pravnim licima	2	-	-	-	-	2
Plasmani preduzetnicima	3	-	-	-	-	3
Plasmani fizičkim licima- rezidenti	13	23	-	-	-	36
Plasmani fizičkim licima- nerezidenti	-	-	-	-	-	-
	18	23	-	-	-	41
31. decembar 2014. godine						
Plasmani pravnim licima	3	-	-	-	-	3
Plasmani preduzetnicima	3	-	-	-	-	3
Plasmani fizičkim licima- rezidenti	16	22	-	-	-	38
Plasmani fizičkim licima- nerezidenti	-	-	-	-	-	-
	22	22	-	-	-	44

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2015. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.2. Kreditni rizik (nastavak)

4.2.4. Krediti i plasmani (nastavak)

c) Restruktuirani krediti i plasmani

Banka je zajmoprimcu restrukturirala kredit ako je, zbog pogoršanja dužnikove kreditne sposobnosti:

- produžila rok otplate za glavnice ili kamatu,
- smanjila kamatnu stopu na odobreni kredit,
- preuzela potraživanje dužnika prema trećem licu, na ime potpune ili djelimične naplate kredita;
- smanjila iznos duga, glavnice ili kamate;
- kapitalizovala kamatu po kreditu odobrenom dužniku;
- zamijenila postojeći ili postojeće kredite novim kreditom (obnavljanje kredita);
- napravila druge slične pogodnosti koje olakšavaju finansijsku poziciju zajmoprimca.

Prilikom restrukturiranja kredita Banka vrši finansijsku analizu zajmoprimca i procjenjuje mogućnosti zajmoprimca, nakon restrukturiranja kredita, da ostvari novčane tokove koji će biti dovoljni za otplatu glavnice i kamate kredita. Banka je restrukturirala u toku 2015. godine kredite u iznosu od EUR 2,732 hiljada, od čega se na pravna lica odnosi EUR 2,159 hiljada, na fizička lica 573 hiljada (2014: EUR 1,357 hiljada).

d) Geografska koncentracija

Geografska koncentracija izloženosti Banke kreditnom riziku, bez umanjenja za ispravku vrijednosti, je prikazana u sljedećoj tabeli:

	(U hiljadama EUR)				
	Crna Gora	Evropska Unija	SAD i Kanada	Ostalo	Ukupno
Kreditni i potraživanja od banaka	-	22,738	7,524	1,190	31,452
Kreditni i potraživanja od klijenata	33,716	1	-	173	33,890
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospelja	1,500	-	-	-	1,500
Investicije u zavisna preduzeća	755	-	-	-	755
31. decembar 2015. godine	35,971	22,739	7,524	1,363	67,597
31. decembar 2014. godine	17,348	24,625	1,249	388	43,610

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2015. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.2. Kreditni rizik (nastavak)

4.2.4. Krediti i plasmani (nastavak)

e) Industrijska koncentracija

Koncentracija po djelatnostima izloženosti Banke kreditnom riziku, bez umanjena za ispravku vrijednosti je prikazana u sljedećoj tabeli:

	Finansije	Transport, saobraćaj i tele- komunikacije	Usluge, turizam i ugostiteljstvo	Trgovina	Građe- vinarstvo	Ruda- rstvo	Admini- stracija	Trgovina nekretnin ama	Poljopri- vreda, lov i ribolov	Proizv- odnja	Ostalo	Fizička lica	Ukupno
Kredit i potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	31,452	-	31,452
Kredit i potraživanja od klijenata	-	1,813	1,128	1,753	15,998	1,069	1,802	1,410	162	1,046	795	6,914	33,890
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospijeca	1,500	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,500
Investicije u zavisna preduzeća	755	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	755
31. decembar 2015. godine	2,255	1,813	1,128	1,753	15,998	1,069	1,802	1,410	162	1,046	32,247	6,914	67,597
31. decembar 2014. godine	167	1,737	1,384	2,136	143	100	29	-	174	1,010	28,798	7,932	43,610

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2015. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.2. Kreditni rizik (nastavak)

4.2.5. Vanbilansna evidencija

Ročnost vanbilansnih stavki po kojima je Banka izložena kreditnom riziku je sljedeća:

	(U hiljadama EUR)			
	Nepovučene kreditne linije	Garancije	Nepokriveni akreditivi	Ukupno
31. decembar 2015. godine				
Do 1 godine	26	290	-	316
Od 1 do 5 godina	513	2,821	-	3,334
	<u>539</u>	<u>3,111</u>	<u>-</u>	<u>3,650</u>

	(U hiljadama EUR)			
	Nepovučene kreditne linije	Garancije	Nepokriveni akreditivi	Ukupno
31. decembar 2014. godine				
Do 1 godine	201	765	221	1,186
Od 1 do 5 godina	-	1,385	-	1,385
	<u>201</u>	<u>2,149</u>	<u>221</u>	<u>2,571</u>

4.3. Tržišni rizik

Banka je izložena tržišnim rizicima. Tržišni rizici se javljaju u slučaju otvorenih pozicija, a zbog promjene kamatnih stopa, promjene kursa valute i promjene cijena hartija od vrijednosti koji se mijenjaju u skladu sa tržišnim fluktuacijama. Limiti za izloženost tržišnim rizicima su interno propisani i usklađeni sa limitima propisanim od strane Centralne banke Crne Gore.

4.3.1. Devizni rizik

Finansijska pozicija i novčani tokovi Banke su izloženi efektima promjena kursa valuta. Izloženost deviznom riziku se redovno prati putem usklađivanja sa limitima propisanim od strane Centralne banke Crne Gore. Izloženost riziku od promjena kursa valuta na dan 31. decembra 2015. godine prikazana je u sljedećoj tabeli:

(U hiljadama EUR)	USD	GBP	CHF	Ostalo	Ukupno
Devizna sredstva	8,182	20,463	38	2	28,685
Obaveze u devizama	8,079	20,442	2	-	28,523

Neto otvorena pozicija:

- 31. decembra 2015. godine	103	21	36	2	162
- 31. decembra 2014. godine	(22)	(56)	36	-	(42)

% osnovnog kapitala:

- 31. decembra 2015. godine	2%	0%	1%	0%
- 31. decembra 2014. godine	0%	-1%	1%	0%

Agregatna otvorena pozicija:

- 31. decembra 2015. godine	162
- 31. decembra 2014. godine	(42)

% osnovnog kapitala:

- 31. decembra 2015. godine	2,76%
- 31. decembra 2014. godine	-0.86%

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2015. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.3. Tržišni rizik (nastavak)

4.3.1. Devizni rizik (nastavak)

	U hiljadama EUR				
	GBP	Ostale valute	Ukupno strane valute	Lokalna valuta (EUR)	Ukupno
SREDSTVA					
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	24	184	208	9,974	10,182
Kredit i potraživanja od banaka	20,439	8,039	28,478	2,974	31,452
Kredit i potraživanja od klijenata	-	-	-	33,890	33,890
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća	-	-	-	1,500	1,500
Investicije u zavisna preduzeća	-	-	-	755	755
Ukupna sredstva	20,463	8,223	28,686	49,093	77,779
OBAVEZE					
Depoziti klijenata	20,442	8,081	28,523	43,619	72,142
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	-	-	-	5,087	5,087
Ukupno obaveze	20,442	8,081	28,523	48,706	77,229
Neto devizna izloženost:					
- 31. decembar 2015. godine	21	142	163	387	550

4.3.2. Rizik od promjene kamatnih stopa

Rizik od promjene kamatnih stopa novčanih tokova predstavlja rizik da će budući novčani tokovi finansijskog instrumenta biti podložni oscilacijama usljed promjenljivih kamatnih stopa na tržištu. Kamatni rizik fer vrijednosti predstavlja rizik da će vrijednost finansijskog instrumenta biti podložna oscilacijama usljed promjenljivih kamatnih stopa na tržištu. Banka je izložena efektima promjene važećih kamatnih stopa na tržištu i to po osnovu rizika od promjene kamatnih stopa na novčane tokove. Kao posljedica takvih promjena može doći do povećanja kamatnih marži, međutim, one mogu umanjiti dobit ili dovesti do gubitka u slučaju neočekivanih kretanja. Kamatne stope se zasnivaju na tržišnim stopama tako da Banka redovno vrši ponovno određivanje cijena.

Naredna tabela prikazuje kamatonosna i nekamatonosna sredstva i obaveze Banke na dan 31. decembar 2015. godine:

	(U hiljadama EUR)		
	Kamatonosno	Nekamatonosno	Ukupno
SREDSTVA			
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	300	9,882	10,182
Kredit i potraživanja od banaka	-	31,452	31,452
Kredit i potraživanja od klijenata	33,890	-	33,890
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća	1,500	-	1,500
Investicije u zavisna preduzeća	-	755	755
Ukupna sredstva	35,690	42,089	77,779
OBAVEZE			
Depoziti klijenata	33,820	38,322	72,142
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	5,087	-	5,087
Ukupno obaveze	38,907	38,322	77,229
Izloženost riziku od promjene kamatnih stopa:			
- 31. decembar 2015. godine	(3,219)	3,012	(257)
- 31. decembar 2014. godine	(1,729)	(7,127)	508

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2015. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.3. Tržišni rizik (nastavak)

4.3.2. Rizik od promjene kamatnih stopa (nastavak)

Kreditni pravim licima su odobravani po sljedećim kamatnim stopama:

- Kratkoročni krediti sa fiksnom kamatnom stopom: 4.30% - 12.00%
- Dugoročni krediti sa fiksnom kamatnom stopom: 6.00% - 12.00%

Aktivne kamatne stope koje su primjenjivane na odobrene kredite fizičkim licima u toku 2015. godine su sljedeće:

Vrsta kredita	Kamatna stopa
Hipotekarni krediti	10.00% - 11.00%
Gotovinski krediti	8.80% - 11.00%
Stambeni krediti	4.00% - 7.50%
Kreditni za razvoj turizma	9.00% - 10.00%
Mikro krediti	12.00%
Kreditni penzionerima	8.00% - 8.50%
Flex krediti	10.30% - 12.00%

Pasivne kamatne stope koje su primjenjivane na primljene depozite pravnih lica toku 2015. godine su sljedeće:

Vrsta depozita	Kamatna stopa
Kratkoročni depoziti	po pojedinačnim ugovorima
Dugoročni depoziti	po pojedinačnim ugovorima

Pasivne kamatne stope koje su primjenjivane na primljene depozite fizičkih lica u toku 2015. godine su sljedeće:

Vrsta depozita	Kamatna stopa
Depoziti po viđenju	
Štednja po viđenju:	
- EUR	0.15%
Oročeni depoziti u EUR:	
- od 1 - 3 mjeseci	0.30% - 0.50%
- od 3 – 6 mjeseci	0.50% - 0.80%
- od 7-12 mjeseci	1.20% - 1.50%
- od 13 do 24 mjeseca	1.50% - 1.70%
- preko 24 mjeseca	2.20% - 2.50%
Oročeni depoziti u stranim valutama:	
- od 1 - 6	0.10% - 0.50%
- od 9 - 12	0.60% - 0.80%
- od 24 i više	1.20%

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2015. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.4 Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti predstavlja rizik da Banka neće moći obezbijediti dovoljno novčanih sredstava za izmirenje obaveza u trenutku njihove dospelosti, ili rizik da će Banka za izmirivanje dospjelih obaveza morati obezbjeđivati novčana sredstva po razumnoj cijeni i blagovremeno.

4.4.1. Upravljanje rizikom likvidnosti

Usklađenost i kontrolisana neusklađenost dospjeća i kamatnih stopa po osnovu sredstava i obaveza su od velikog značaja za rukovodstvo Banke. Nije uobičajeno da Banka ima kompletno usklađenu poziciju, budući da poslovne transakcije često imaju neodređen rok dospjeća i da su različitih vrsta. Neusklađena pozicija potencijalno povećava profitabilnost, ali i povećava rizik od gubitka. Dospjeća sredstava i obaveza i sposobnost Banke da po prihvatljivim troškovima obezbijedi izvore sredstava po dospjeću obaveza, važan su činilac u procjeni likvidnosti Banke i njene izloženosti promjenama kamatnih stopa i kurseva. Potrebe za likvidnošću za pokrivanje garancija odnosno aktiviranih akreditiva su znatno manje od iznosa preuzetih obaveza, budući da Banka ne očekuje da treća strana povuče ugovorena sredstva. Ukupni neizmireni iznos ugovorne obaveze kojom se odobrava kredit sa produženim rokom dospjeća ne mora nužno dovesti do budućih zahtjeva za likvidnim sredstvima, s obzirom da će mnoge od ovih obaveza isteći ili biti okončane bez finansiranja. Banka je izložena dnevnim zahtjevima za povlačenje sredstava od strane komitenata, koji utiču na raspoloživa novčana sredstva sa tekućih računa i depozita. Banka nema potrebu da održava nivo novčanih sredstva da bi izašla u susret svim potencijalnim zahtjevima, procjenjujući da se minimalni nivo reinvestiranja dospjelih sredstava može sa sigurnošću predvidjeti.

Ročna usklađenost finansijske aktive i finansijskih obaveza po očekivanom roku dospjeća sa stanjem na dan 31. decembra 2015. godine prikazana je u pregledu koji slijedi:

(U hiljadama EUR)

	Do mjesec dana	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 do 6 mjeseci	Od 6 do 12 mjeseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
Finansijska sredstva							
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka i krediti od banaka	38,709	-	-	-	2,925	-	41,634
Kredit i potraživanja od klijenata	1,437	133	2,359	2,209	24,023	3,729	33,890
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća	-	1,500	-	-	-	-	1,500
Investicije u zavisna preduzeća	-	-	-	-	-	755	755
	<u>40,146</u>	<u>1,633</u>	<u>2,359</u>	<u>2,209</u>	<u>26,948</u>	<u>4,484</u>	<u>77,779</u>
Finansijske obaveze							
Depoziti klijenata	50,681	222	674	1,622	18,234	709	72,142
Pozajmljena sredstva od banaka i ostalih klijenata	101	198	240	532	2,374	1,642	5,087
Ostale finansijske obaveze	119	1	-	-	1	15	136
	<u>50,901</u>	<u>421</u>	<u>914</u>	<u>2,154</u>	<u>20,609</u>	<u>2,366</u>	<u>77,365</u>
Ročna neusklađenost							
- 31. decembra 2015. godine	(10,755)	1,212	1,445	55	6,339	2,118	414
- 31. decembra 2014. godine	(5,468)	894	1,790	859	7,586	(544)	5,117

Struktura sredstava i obaveza na dan 31. decembra 2015. godine ukazuje na postojanje ročne neusaglašenosti preostalog perioda dospjeća sredstava i obaveza po pojedinim gapovima. Likvidnost Banke kao njena sposobnost da u roku izvršava dospjele obaveze, zavisi sa jedne strane od bilansne strukture, a sa druge strane od usklađenosti tokova priliva i odliva sredstava.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2015. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.4. Rizik likvidnosti (nastavak)

4.4.2. Ročnost finansijskih obaveza prema preostalom roku dospijeća (nediskontovani tokovi gotovine)
(U hiljadama EUR)

	Po viđenju	Do 1 Mjeseca	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 do 12 mjeseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
31. decembar 2015. godine							
OBAVEZE							
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	-	129	184	758	2,374	1,642	5,087
Depoziti klijenata	19,080	31,340	483	2,296	18,234	709	72,142
	<u>19,080</u>	<u>31,469</u>	<u>667</u>	<u>3,054</u>	<u>20,608</u>	<u>2,351</u>	<u>77,229</u>

	Po viđenju	Do 1 Mjeseca	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 do 12 mjeseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
31. decembar 2014. godine							
OBAVEZE							
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	-	5	160	584	3,004	894	4,647
Depoziti klijenata	42,748	421	234	2,049	1,259	661	47,372
Subordinisani dug	-	-	-	-	-	1,000	1,000
	<u>42,748</u>	<u>426</u>	<u>394</u>	<u>2,633</u>	<u>4,263</u>	<u>2,555</u>	<u>53,019</u>

4.5 Fer vrijednost finansijskih sredstava i obaveza

	Knjigovodstvena vrijednost		Fer vrijednost	
	2015.	2014.	2015.	2014.
Finansijska sredstva				
Kredit i potraživanja od banaka	31,452	26,103	31,460	26,103
Kredit i potraživanja od klijenata	33,890	16,715	33,880	16,715
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospijeća	1,500	167	1,500	167
Investicije u zavisna preduzeća	755	-	755	-
Finansijske obaveze				
Depoziti klijenata	72,142	47,523	72,142	47,523
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	5,087	4,657	5,087	4,657

Ne postoje dostupne tržišne cijene za određeni dio finansijskih instrumenata Banke. U uslovima u kojima nema dostupnih tržišnih cijena, pravična vrijednost se procjenjuje primjenom modela diskontovanja novčanih tokova ili drugih modela. Promjene pretpostavki koje leže u osnovi procjena, uključujući diskontne stope i procijenjene novčane tokove, u značajnoj mjeri utiču na procjene. Stoga utvrđene procjene pravične tržišne vrijednosti ne mogu biti ostvarene prilikom aktuelne prodaje finansijskog instrumenta.

Prilikom procjene pravične vrijednosti finansijskih instrumenata za koje se može utvrditi ovakva vrijednost primijenjeni su sljedeći metodi i pretpostavke:

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2015. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.5. Fer vrijednost finansijskih sredstava i obaveza (nastavak)

a) Krediti i plasmani bankama

Potraživanja od drugih banaka obuhvataju međubankarske plasmane i pozicije u procesu naplate.

Pravična vrijednost plasmana sa varijabilnom kamatnom stopom i prekonočnih depozita je približno jednaka knjigovodstvenoj vrijednosti ovih finansijskih sredstava iskazanoj na dan bilansa stanja.

b) Krediti i avansi klijentima

U cilju utvrđivanja pravične vrijednosti kredita klijentima sa fiksnom kamatnom stopom iskazanih po amortizovanoj vrijednosti, izvršeno je poređenje kamatnih stopa po kojima su krediti odobravani klijentima sa raspoloživim informacijama o preovlađujućim tržišnim kamatnim stopama u bankarskom sektoru Crne Gore, odnosno prosječnim ponderisanim kamatnim stopama po djelatnostima.

Rukovodstvo Banke smatra da kamatne stope Banke ne odstupaju značajno od preovlađujućih tržišnih kamatnih stopa u bankarskom sektoru Crne Gore, te shodno tome pravična vrijednost kredita klijentima obračunata kao sadašnja vrijednost budućih novčanih tokova diskontovanih primjenom važećih tržišnih stopa, odnosno prosječnih ponderisanih kamatnih stopa za bankarski sektor, ne odstupa značajno od iskazanih knjigovodstvenih vrijednosti kredita na dan bilansa stanja. Po mišljenju rukovodstva, iznosi u finansijskim iskazima odražavaju realnu vrijednost koja je u datim okolnostima najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe finansijskog izvještavanja.

c) Hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća

Hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća odnose se na državne zapise sa rokom dospjeća od 182 dana, koje je emitovalo Ministarstvo finansija Crne Gore. Na mjesečnom nivou se priznaju prihodi od odobrenog (ugovorenog) diskonta.

d) Depoziti i obaveze po kreditima

Za depozite po viđenju, kao i depozite sa preostalim rokom dospjeća kraćim od godinu dana, pretpostavka je da procijenjena pravična vrijednost ne odstupa značajno od knjigovodstvenih vrijednosti.

Procijenjena fer vrijednost kamatonosnih depozita sa fiksnom kamatnom stopom i preostalim rokom dospjeća preko godinu dana, bez navedene tržišne cijene bazira se na diskontovanom toku gotovine primjenom važeće kamatne stope na nove obaveze sa sličnim preostalim dospjećem. Prema mišljenju rukovodstva kamatne stope Banke su usklađene sa važećim tržišnim kamatnim stopama, i shodno tome iznosi u finansijskim iskazima odražavaju realnu vrijednost koja u datim okolnostima najvjerodostojnije odražava pravičnu vrijednost navedenih finansijskih instrumenata.

Za pravičnu vrijednost obaveza po kreditima sa varijabilnom kamatnom stopom pretpostavka je da aproksimira knjigovodstvenoj vrijednosti ovih obaveza na dan izvještavanja.

e) Hijerarhija fer vrijednosti

MSFI 7 definiše hijerarhiju tehnika vrednovanja na osnovu toga da li su unosi koje zahtijevaju te tehnike vrednovanja raspoloživi ili ne. Raspoloživi unosi odlikavaju tržišne podatke dobijene iz nezavisnih izvora; unosi koji nisu raspoloživi uključuju tržišne pretpostavke Banke. Ove dvije vrste unosa stvorile su sljedeću hijerarhiju fer vrijednosti:

- Nivo 1 – Kotirane vrijednosti (nekorigovane) na aktivnom tržištu istih sredstava i obaveza. Ovaj nivo uključuje kotirane instrumente kapitala.
- Nivo 2 – Unosi koji ne predstavljaju kotirane vrijednosti uključene u Nivo 1, a koji su raspoloživi i tiču se datog sredstva ili obaveze, bilo direktno (tj. u vidu cijena/vrijednosti) ili indirektno (u vidu zaključaka na osnovu cijena/vrijednosti).
- Nivo 3 – Unosi za sredstva i obaveze koji nisu zasnovani na raspoloživim tržišnim podacima. Ovaj Nivo uključuje ulaganja u kapital pod tržišnim pretpostavkama Banke (ne postoje raspoloživi podaci).

Ova hijerarhija zahtijeva upotrebu raspoloživih tržišnih podataka kada isti postoje. Banka, u svom vrednovanju, uzima u obzir raspoložive tržišne vrijednosti kad god je to moguće.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2015. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.5. Fer vrijednost finansijskih sredstava i obaveza (nastavak)

4.6. Upravljanje kapitalom

Upravljanje kapitalom ima za cilj:

- usaglašenost sa propisima regulatora,
- zaštitu sposobnosti Banke da održi stalnost poslovanja kako bi bila u mogućnosti da obezbijedi isplate akcionarima i naknade ostalim vlasnicima, i
- obezbjeđenje kapitala za podršku daljeg razvoja Banke.

Rukovodstvo Banke vrši kontrolu adekvatnosti kapitala korišćenjem metodologije i limita propisanih od strane Centralne banke Crne Gore Odlukom o adekvatnosti kapitala („Sl. list CG“, br. 38/11 i 55/12). U skladu sa propisima, Banka kvartalno dostavlja izvještaje o stanju i strukturi kapitala Centralnoj banci Crne Gore. Sopstvena sredstva Banke sastoje se od osnovnog kapitala i dopunskog kapitala. Zbir osnovnih elemenata sopstvenih sredstava, umanjeno za zbir odbitnih stavki, predstavlja osnovni kapital Banke.

Osnovni elementi sopstvenih sredstava Banke su:

- 1) uplaćeni akcionarski kapital po nominalnoj vrijednosti, isključujući kumulativne povlašćene akcije;
- 2) naplaćene emisije premije;
- 3) rezerve za procijenjene gubitke po regulatornom zahtjevu, izdvojene u skladu sa odlukom kojom se propisuju minimalni standardi za upravljanje kreditnim rizikom u bankama;
- 4) rezerve koje su formirane na teret dobiti nakon njenog oporezivanja (zakonske, statutarne i druge rezerve);
- 5) neraspoređena dobit iz prethodnih godina;
- 6) iznos dobiti u tekućoj godini, ukoliko je skupština akcionara, donijela odluku da bude uključena u osnovni kapital Banke.

Odbitne stavke pri izračunavanju osnovnog kapitala Banke su:

- 1) gubitak iz prethodnih godina;
- 2) gubitak iz tekuće godine;
- 3) nematerijalna imovina u obliku goodwilla, licenci, patenata, zaštitnih znakova i koncesija;
- 4) nominalni iznos stečenih sopstvenih akcija, isključujući kumulativne povlašćene akcije;
- 5) nerealizovani gubitak po osnovu vrijednosnog usklađivanja finansijske imovine raspoložive za prodaju, po fer vrijednosti;
- 6) pozitivna razlika između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke;
- 7) iznos prekoračenja limita ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva, utvrđenog posebnim propisom Centralne banke.

Zbir dopunskih elemenata sopstvenih sredstava, umanjeno za zbir odbitnih stavki, predstavlja dopunski kapital Banke.

Dopunski elementi sopstvenih sredstava koji se uključuju u dopunski kapital Banke su:

- 1) nominalni iznos uplaćenih povlašćenih kumulativnih akcija;
- 2) naplaćene emisije premije po osnovu kumulativnih prioritetnih akcija;
- 3) iznos opštih rezervi, a najviše do 1.25% ukupne rizikom ponderisane aktive;
- 4) subordinisani dug, za koji su ispunjeni uslovi iz Odluke CBCG o adekvatnosti kapitala;
- 5) hibridni instrumenti, za koje su ispunjeni uslovi iz Odluke CBCG o adekvatnosti kapitala;
- 6) revalorizacione rezerve za nepokretnosti u vlasništvu Banke.

Odbitne stavke pri izračunavanju dopunskog kapitala su:

- 1) stečene sopstvene povlašćene kumulativne akcije;
- 2) potraživanja i potencijalne obaveze obezbijeđene hibridnim instrumentima ili subordinisanim dugom Banke do iznosa u kojem su ti instrumenti uključeni u dopunski kapital.

U skladu sa propisima Centralne banke Crne Gore, Banka je obavezna da održava minimalan stepen adekvatnosti kapitala od 10%. Banka je dužna da obim svog poslovanja uskladi sa propisanim pokazateljima, odnosno da obim i strukturu svojih rizičnih plasmana uskladi sa Zakonom o bankama i propisima Centralne banke Crne Gore. Na dan 31. decembra 2015. godine, koeficijent solventnosti obračunat od strane Banke u statutarним finansijskim iskazima iznosi 15.65% (2014. godine: 20.35%).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2015. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.6. Upravljanje kapitalom (nastavak)

4.7. Analize osjetljivosti

4.7.1. Analize osjetljivosti (devizni rizik)

Upravljanje izloženošću deviznom riziku, pored analize potraživanja i obaveza Banke iskazanih u stranoj valuti, uključuje i analizu osjetljivosti na promjene deviznog kursa. U sljedećoj tabeli je prikazan scenario promjene deviznog kursa u rasponu od +10% do -10% u odnosu na EUR.

	Ukupno	2015. Iznos u stranoj valuti	(U hiljadama EUR)	
			Promjena kursa	
			10%	-10%
Sredstva				
Kredit i potraživanja od banaka	31,452	28,685	2,868	(2,868)
Ukupno sredstva	<u>31,452</u>	<u>28,685</u>	<u>2,868</u>	<u>(2,868)</u>
Obaveze				
Depoziti klijenata	72,142	28,523	2,852	(2,852)
Ukupno obaveze	<u>72,142</u>	<u>28,523</u>	<u>2,852</u>	<u>(2,852)</u>
Neto izloženost deviznom riziku:				
- 31. decembar 2015. godine			<u>16</u>	<u>(16)</u>
- 31. decembar 2014. godine			<u>4</u>	<u>(4)</u>

Na dan 31. decembra 2015. godine, pod pretpostavkom da su svi ostali parametri nepromijenjeni promjenom deviznog kursa EUR u odnosu na ostale valute za +10% odnosno -10%, dobit Banke bi se smanjila, odnosno povećala za iznos od EUR 16 hiljada (31. decembar 2014. godine: dobit bi se smanjila, odnosno povećala za iznos od EUR 4 hiljade). Uzrok male izloženosti Banke promjeni deviznog kursa je činjenica da je najveći dio potraživanja i obaveza Banke izražen u EUR.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2015. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.7.2. Analize osjetljivosti (rizik od promjene kamatnih stopa)

U toku procesa upravljanja rizikom od promjene kamatnih stopa, Banka vrši analizu osjetljivosti promjena potraživanja i obaveza sa varijabilnim kamatnim stopama. U sljedećoj tabeli je prikazan efekat promjene varijabilnih kamatnih stopa za potraživanja i obaveze iskazane u EUR u rasponu od +0.4% p.p. do -0.4% p.p.

	(U hiljadama EUR)		
	Neto efekat kao rezultat promjene kamatnih stopa		
	2015.	+0.4 b.p. EUR KS	-0.4 b.p. EUR KS
Sredstva			
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	10,182	-	-
Kredit i potraživanja od banaka	31,452	-	-
Kredit i potraživanja od klijenata	33,890	136	(136)
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća	1,500	6	(6)
Investicije u zavisna preduzeća	755	-	-
	<u>77,779</u>	<u>142</u>	<u>(142)</u>
Obaveze			
Depoziti banaka	261	-	-
Depoziti klijenata	71,881	86	(86)
Pozajmljena sredstva od banaka i ostalih klijenata	5,087	20	(20)
	<u>77,229</u>	<u>106</u>	<u>(106)</u>
Neto izloženost riziku od promjene kamatnih stopa:			
- 31. decembar 2015. godine		<u>36</u>	<u>(36)</u>
- 31. decembar 2014. godine		<u>48</u>	<u>(48)</u>

Pod pretpostavkom da su svi ostali parametri nepromijenjeni, povećanjem, odnosno smanjenjem varijabilne kamatne stope za potraživanja i obaveze u EUR za 0.4 p.p. dobit Banke bi se povećala, odnosno smanjila, za iznos od EUR 36 hiljada.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2015. godine

5. PRIHODI I RASHODI KAMATA

a) Prihodi od kamata

(U hiljadama EUR)	2015.	2014.
Depoziti kod:		
- inostranih banaka	1	1
Kreditni:		
- preduzećima	1,104	727
- fizičkim licima	862	984
	<u>1,966</u>	<u>1,711</u>
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospelosti	4	7
	<u>1,971</u>	<u>1,718</u>
<i>Troškovi obezvrjeđenja po kamatnim potraživanjima</i>	<u>(37)</u>	<u>(21)</u>
	<u>1,934</u>	<u>1,698</u>

b) Rashodi kamata

(U hiljadama EUR)	2015.	2014.
Depoziti:		
- finansijskih institucija	1	16
- državnih organizacija	5	4
- preduzeća	144	38
- fizičkih lica	183	153
	<u>175</u>	<u>121</u>
Kreditni i ostale pozajmice	508	332
	<u>508</u>	<u>332</u>

6. TROŠKOVI OBEZVRJEĐENJA I REZERVISANJA

a) Troškovi obezvrjeđenja

(U hiljadama EUR)	2015.	2014.
Troškovi obezvrjeđenja kredita	9	152

b) Troškovi rezervisanja

(U hiljadama EUR)	2015.	2014.
Neto povećanje rezervisanja po osnovu:		
- vanbilansnih stavki	5	4

c) Promjene na računima ispravke vrijednosti nenaplativih potraživanja i rezervisanja

2015. godina

(U hiljadama EUR)	Kreditni	Kamate i ostalo	Rezervisanja na vanbilansne izloženosti	Ukupno
	(napomena 15)	(napomena 15)		
Stanje na početku godine	708	45	5	758
Ispravke vrijednosti u toku godine	6	3	5	14
Prenos u vanbilans	<u>(239)</u>	<u>(11)</u>	<u>-</u>	<u>(236)</u>
Stanje na kraju godine	<u>475</u>	<u>37</u>	<u>10</u>	<u>522</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2015. godine

6. TROŠKOVI OBEZVRJEĐENJA I REZERVISANJA (nastavak)

c) Promjene na računima ispravke vrijednosti nenaplativih potraživanja i rezervisanja (nastavak)

2014. godina

(U hiljadama EUR)	Kreditni (napomena 15)	Kamate i ostalo (napomena 15)	Rezervisanja na vanbilansne izloženosti	Ukupno
Stanje na početku godine	607	24	1	632
Ispravke vrijednosti u toku godine, neto	101	21	4	126
Stanje na kraju godine	<u>708</u>	<u>45</u>	<u>5</u>	<u>758</u>

7. PRIHODI I RASHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA

a) Prihodi od naknada i provizija

(U hiljadama EUR)	2015.	2014.
Naknade za usluge plaćanja prema inostranstvu	810	818
Naknade za usluge platnog prometa i e-banking	121	83
Naknade po kreditima	87	103
Naknade po vanbilansnim poslovima	75	26
Naknade po poslovima sa kreditnim karticama	67	59
Naknada za platne spiskove	18	2
Ostale naknade i provizije	10	13
	<u>1,188</u>	<u>1,104</u>

b) Rashodi od naknada i provizija

(U hiljadama EUR)	2015.	2014.
Naknade po osnovu premije za zaštitu depozita	281	122
Naknade za usluge međunarodnog platnog prometa	86	101
Naknade za Visa i Master kartice	55	42
Naknade Centralnoj banci	45	68
Naknade za elektronsko bankarstvo	40	35
	<u>507</u>	<u>368</u>

8. TROŠKOVI ZAPOSLENIH

(U hiljadama EUR)	2015.	2014.
Neto zarade	575	486
Porezi, prirezi i doprinosi na zarade	440	381
Naknade za povremene poslove	75	38
Naknade članovima Odbora direktora	16	42
Putni troškovi i dnevnice	9	2
Obuka zaposlenih	8	3
Ostale neto naknade zaposlenima	5	30
Otpremnine i jubilarne nagrade	-	4
	<u>1,128</u>	<u>986</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2015. godine

9. OPŠTI I ADMINISTRATIVNI TROŠKOVI

(U hiljadama EUR)	2015.	2014.
Održavanje kompjutera i opreme	95	117
Stručne naknade	99	112
Reklamiranje i marketing	29	37
Troškovi zakupa	72	127
Razni troškovi	94	48
Revizija	17	21
Troškovi obezbjeđenja	62	76
Troškovi komunikacionih mreža	53	30
Troškovi električne energije i goriva	32	36
Osiguranje	15	14
Telefon	59	71
Troškovi rezervne lokacije	6	39
Članarine i doprinosi	16	16
Kancelarijski materijal	40	24
Poštarina	4	4
Komunalne usluge	7	9
Konsultantske usluge	18	44
Troškovi reprezentacije	6	4
Sudski troškovi	5	1
	729	830

10. TROŠKOVI AMORTIZACIJE

(U hiljadama EUR)	2015.	2014.
Nekretnina i opreme (napomena 18)	137	129
Nematerijalnih ulaganja (napomena 19)	74	53
	211	182

11. OSTALI PRIHODI

(U hiljadama EUR)	2015.	2014.
Prihodi od naplate otpisanih kredita	50	6
Prihodi od zakupa	28	-
	78	6

12. POREZ NA DOBIT

a) Komponente poreza na dobit

(U hiljadama EUR)	2015.	2014.
Obračunati tekući porez	-	-
Obračunati odloženi porez	15	-
	15	-

b) Usaglašavanje iznosa poreza na dobit u bilansu uspjeha i proizvoda rezultata prije oporezivanja i propisane poreske stope

(U hiljadama EUR)	2015.	2014.
Rezultat u bilansu uspjeha prije oporezivanja	309	112
Troškovi amortizacije u bilansu uspjeha	211	182
Troškovi amortizacije za poreske svrhe	(372)	(213)
Ostalo	(4)	14
Porez na dobit iskazan u bilansu uspjeha	144	95
Iznos gubitka prethodnih godina do iznosa oporezive dobiti	(144)	(95)
<i>Porez na dobit</i>	-	-

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2015. godine

12. POREZ NA DOBIT (nastavak)

c) Odloženi porez

<u>Godina nastanka</u>	<u>Godina isteka</u>	<u>U hiljadama EUR</u>
2011	2016	1,456
2012	2017	135
		<u>1,591</u>

Odložena poreska sredstva po osnovu poreskih gubitaka iz ranijih godina nisu priznata.

Ukalkulisan je iznos odloženog poreza od EUR 15 hiljada i to kao 9% na razliku između poreske i računovodstvene amortizacije za 2015. godinu.

13. NOVČANA SREDSTVA I RAČUNI DEPOZITA KOD CENTRALNIH BANAKA

(U hiljadama EUR)	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
Gotovina u blagajni:		
- u EUR	726	1,146
- u stranoj valuti	207	132
Žiro račun	3,402	4,737
Obavezna rezerva kod Centralne banke Crne Gore	5,847	4,118
	<u>10,182</u>	<u>10,133</u>

Obavezna rezerva sa stanjem na dan 31. decembra 2015. godine izdvojena je u skladu sa Odlukom Centralne banke Crne Gore o obaveznoj rezervi banaka kod Centralne banke Crne Gore („Sl. list CG” 35/11, 22/12, 61/12 i 57/13, 52/14 i 7/15) (u daljem tekstu: Odluka), koja propisuje da banke izdvajaju obaveznu rezervu primjenom stope od:

- 9.5% na dio osnovice koju čine depoziti po viđenju i depoziti ugovoreni sa ročnošću do jedne godine, odnosno do 365 dana i
- 8.5% na dio osnovice koju čine depoziti ugovoreni sa ročnošću preko jedne godine, odnosno preko 365 dana.

Banka može do 25% obavezne rezerve izdvojiti i držati u obliku državnih zapisa koje je emitovala Crna Gora.

Obračunatu obaveznu rezervu Banka izdvaja na račun obavezne rezerve u zemlji i/ili na račune Centralne banke u inostranstvu. Na 25% ukupno izdvojenih sredstava obavezne rezerve Banke, Centralna banka obračunava kamatu po stopi od 1% na godišnjem nivou, a plaća do osmog u mjesecu za prethodni mjesec. Obavezna rezerva se izdvaja u EUR.

Do 31. decembra 2015. godine:

- Banka može do 25 % obavezne rezerve izdvojiti i držati u obliku državnih zapisa koje je emitovala Crna Gora bilo koje ročnosti nakon čega Banka može do 10% obavezne rezerve izdvojiti i držati u obliku državnih zapisa koje je emitovala Crna Gora ročnosti do 182 dana;
- na 15% sredstava obavezne rezerve izdvojene obavezne rezerve Centralna banka plaća banci mjesečno, do osmog u mjesecu za prethodni mjesec, naknadu obračunatu po stopi od EONIA umanjenom za 10 baznih poena na godišnjem nivou, s tim da ova stopa ne može biti manja od nule.

Banka može za održavanje dnevne likvidnosti da koristi do 50% izdvojenih sredstava obavezne rezerve. Na korišćeni iznos obavezne rezerve koji vrati istog dana, Banka ne plaća naknadu. Banka je dužna da na iznos sredstava obavezne rezerve koji ne vrati istog dana, plaća mjesečno naknadu po stopi utvrđenoj posebnim propisom Centralne banke Crne Gore.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2015. godine

14. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA

(U hiljadama EUR)	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
Korespondentni računi kod inostranih banaka	31,452	26,103
	<u>31,452</u>	<u>26,103</u>

Na dan 31. decembra 2015. godine, Banka ima otvorene račune kod sljedećih inostranih banaka: KBC Bank NV, Brussels, Intesa Sanpaolo banka dd Bosna i Hercegovina, Sarajevo, Intesa Sanpaolo SpA, Milan, Intesa Sanpaolo SpA, New York, Sberbank banka dd, Ljubljana i Vojvođanska banka, Novi Sad, AGBANK Baku, Privredna banka Zagreb d.d.

Na dan 31. decembra 2015. godine Banka ima izloženost prema jednoj banci i jednoj bankarskog grupi od tri entiteta u iznosu koji prelazi 25% sopstvenih sredstava, što nije u skladu sa članom 58. Zakona o bankama po kome je definisano da izloženost prema jednom ili grupi povezanih lica ne smije biti veća od 25% sopstvenih sredstava.

15. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA

(U hiljadama EUR)	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
<i>Kredit:</i>		
- privredna društva u privatnom vlasništvu	27,027	9,183
- fizička lica	6,915	7,932
- ostalo - preduzetnici i nevladine organizacije	176	225
	<u>34,118</u>	<u>17,340</u>
<i>Od toga:</i>		
Kratkoročni krediti:		
- privredna društva u privatnom vlasništvu	2,135	2,593
- fizička lica	660	156
<i>Dugoročni krediti:</i>		
- privredna društva u privatnom vlasništvu	24,892	6,590
- fizička lica	6,255	7,776
- ostalo - preduzetnici i nevladine organizacije	176	225
	<u>34,118</u>	<u>17,340</u>
<i>Kamatna potraživanja:</i>		
-kredit	368	316
<i>Vremenska razgraničenja:</i>		
-kamata po kreditima	132	1
-naknade po kreditima	(216)	(189)
	<u>34,402</u>	<u>17,468</u>
<i>Minus:</i>		
Ispravka vrijednosti kredita	(475)	(708)
Ispravka vrijednosti kamata	(37)	(45)
	<u>(512)</u>	<u>(753)</u>
	<u>33,890</u>	<u>16,715</u>

Kratkoročni krediti privrednim društvima se najvećim dijelom odobravaju za obrtna sredstva sa rokom od mjesec dana do 12 mjeseci, dok su dugoročni krediti odobreni na period od 12 do 180 mjeseci i uglavnom se odnose na privredna društva iz oblasti trgovine, rudarstva i energetike, usluga itd.

Kredit stanovništva obuhvataju gotovinske kredite, kredite za stambenu izgradnju, turističke kredite, hipotekarne kredite, te finansiranje kupovine potrošnih dobara odobrene na period od 12 do 300 mjeseci.

Geografska koncentracija plasiranih kredita komitentima od strane Banke u kreditnom portfoliju obuhvata najvećim dijelom komitente sa sjedištem na području Crne Gore, i to uglavnom u centralnoj regiji i na primorju.

Na dan 31. decembra 2015. godine Banka ima izloženost prema jednom pravnom licu u iznosu koji prelazi 25% sopstvenih sredstava, što nije u skladu sa članom 58 Zakona o bankama po kome je definisano da izloženost prema jednom ili grupi povezanih lica ne smije biti veća od 25% sopstvenih sredstava.

Na dan dan 31. decembra 2015. godine, Banka ima izloženost prema dva zaposlena Banke preko 1% sopstvenih sredstava Banke što nije u skladu sa članom 58 Zakona o bankama po kome je definisano da izloženost prema zaposlenom Banke ne smije biti preko 1% sopstvenih sredstava Banke.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2015. godine

15. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA (nastavak)

Koncentracija po djelatnostima ukupno bruto plasiranih kredita komitentima od strane Banke je sljedeća:

(U hiljadama EUR)	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
Građevinarstvo	16,014	143
Stanovništvo	6,915	7,932
Umjetničke, zabavne i rekreativne djelatnosti	1,806	1,478
Saobraćaj i skladištenje	1,796	1,737
Trgovina	1,773	2,136
Prerađivačka industrija	1,570	1,010
Usluge pružanja smještaja i ishrane	1,147	1,221
Rudarstvo	1,099	100
Zdravstvo i socijalna zaštita	1,046	1,000
Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	527	191
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	165	174
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	58	29
Informisanje i komunikacija	36	26
Ostale uslužne djelatnosti	166	163
	34,118	17,340

16. INVESTICIONE HARTIJE OD VRIJEDNOSTI

Hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća

Na dan 31. decembra 2015. godine stanje hartija od vrijednosti koje se drže do dospjeća iznosi EUR 1,500 hiljada (2014: EUR 167 hiljada) i odnosi se na kupovinu državnih zapisa sa rokom dospjeća od 182 dana, koje je emitovalo Ministarstvo finansija Crne Gore. Stanje se sastoji iz državnih zapisa kupljenih na aukcijama u periodu od jula do decembra 2015. godine, sa stopama prinosa od 0.29% do 0.49%.

Dio zapisa je finansiran iz sredstava obavezne rezerve koja Banka drži kod Centralne banke Crne Gore (napomena 13).

17. INVESTICIJE U ZAVISNA PREDUZEĆA

Banka je osnovala društvo sa ograničenom odgovornošću Universal Capital Development d.o.o. sa sjedištem u ulici Stanka Dragojevića bb, Podgorica. Osnovna djelatnost društva je kupovina i prodaja vlastitih nepokretnosti.

Osnovni kapital društva Universal Capital Development d.o.o. iznosi EUR 755 hiljada i sastoji se iz novčanog uloga u iznosu od EUR 330 hiljada i nenovčanog EUR 425 hiljada koji čini nepokretnost koju je Banka stekla Ugovorom o kupoprodaji (poslovni prostor).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2015. godine

18. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA

Kretanja na nekretninama, opremi i ostalim sredstvima za 2015. godinu i 2014. godinu prikazano je u narednoj tabeli:

(U hiljadama EUR)	Građevinski objekti	Oprema i ostala sredstva	Investicije u toku	Ukupno
<i>Nabavna vrijednost</i>				
Stanje, 1. januar 2014. godine	55	1,156	181	1,392
Povećanja	-	143	833	976
<i>Stanje, 31. decembar 2014. godine</i>	<u>55</u>	<u>1,299</u>	<u>1,014</u>	<u>2,368</u>
Povećanja	2,303	193	105	2,601
Prenosi na investicije u zavisna preduzeća	(425)	-	-	(425)
Prenosi na nematerijalna ulaganja	-	-	(19)	(19)
Prenosi	890	20	(910)	-
<i>Stanje, 31. decembar 2015. godine</i>	<u>2,823</u>	<u>1,512</u>	<u>190</u>	<u>4,525</u>
<i>Ispravka vrijednosti</i>				
Stanje, 1. januar 2014. godine	13	712	-	725
Amortizacija (napomena 10)	2	127	-	129
<i>Stanje, 31. decembra 2014.</i>	<u>15</u>	<u>839</u>	<u>-</u>	<u>854</u>
Amortizacija (napomena 10)	8	129	-	137
<i>Stanje, 31. decembar 2015. godine</i>	<u>23</u>	<u>968</u>	<u>-</u>	<u>991</u>
<i>Sadašnja vrijednost:</i>				
- 31. decembra 2015. godine	<u>2,800</u>	<u>544</u>	<u>190</u>	<u>3,534</u>
- 31. decembra 2014. godine	<u>40</u>	<u>460</u>	<u>1,014</u>	<u>1,514</u>

Na dan 31. decembra 2015. godine Banka nema imovinu pod zalogom radi obezbjeđenja otplate kredita i drugih obaveza.

19. NEMATERIJALNA SREDSTVA

Nematerijalna sredstva se najvećim dijelom sastoje iz licenci i softvera. U pregledu koji slijedi prikazana su kretanja na nematerijalnim sredstvima u toku 2015. godine i 2014. godine:

(U hiljadama EUR)	2015.	2014.
<i>Nabavna vrijednost</i>		
Stanje, 1. januar	784	654
Povećanja	67	130
<i>Stanje, 31. decembra</i>	<u>851</u>	<u>784</u>
<i>Ispravka vrijednosti</i>		
Stanje, 1. januar	572	519
Amortizacija (napomena 10)	74	53
	<u>646</u>	<u>572</u>
<i>Neotpisana vrijednost na dan 31. decembra</i>	<u>205</u>	<u>212</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2015. godine

20. OSTALA POSLOVNA POTRAŽIVANJA

Ostala poslovna potraživanja u iznosu od EUR 4,260 hiljada (2014: EUR 4,287 hiljada) najvećim dijelom odnose se na sredstva stečena po osnovu naplate potraživanja koje Banka ima u svom vlasništvu u iznosu od EUR 4,220 hiljada (2014: EUR 4,276 hiljada). Stečena sredstva evidentiraju se po nižoj od ukupne vrijednosti potraživanja i procijenjene vrijednosti sredstva.

21. DEPOZITI KLIJENATA

(U hiljadama EUR)	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
Depoziti po viđenju:		
- finansijske institucije	-	23
- privredna društva u privatnom vlasništvu	34,946	36,938
- privredna društva sa većinskim državnim vlasništvom	1	1
- fondovi	16	77
- regulatorne agencije	31	30
- preduzetnici	16	5
- fizička lica	15,271	5,653
- neprofitne organizacije	5	6
- ostali	6	14
	<u>50,292</u>	<u>42,747</u>
Kratkoročni depoziti:		
- privredna društva u privatnom vlasništvu	168	125
- regulatorne agencije	100	100
- fizička lica	177	825
	<u>445</u>	<u>1,050</u>
Dugoročni depoziti:		
- privredna društva u privatnom vlasništvu	17,583	858
- fizička lica	3,561	2,717
	<u>21,144</u>	<u>3,575</u>
Kamate na depozite	<u>261</u>	<u>151</u>
	<u><u>72,142</u></u>	<u><u>47,523</u></u>

22. POZAJMLJENA SREDSTVA OD OSTALIH KLIJENATA

(U hiljadama EUR)	2015.	2014.
Evropska investiciona banka	1,928	2,397
Evidentna kamata	23	10
	<u>1,951</u>	<u>2,407</u>
Investiciono razvojni fond	3,128	2,250
Obračunata kamata	8	-
	<u>3,136</u>	<u>2,250</u>
Ukupno	<u><u>5,087</u></u>	<u><u>4,657</u></u>

Obaveze po uzetim kreditima i pozajmicama sa stanjem na dan 31. decembra 2015. godine u iznosu EUR 1,951 hiljadu (2014: EUR 2,407 hiljada) odnose se na obaveze prema Evropskoj investicionoj banci po osnovu uzetog kredita za finansiranje malih i srednjih preduzeća. Kamatna stopa po uzetim kreditima kod EIB-a kreće se od 2.19% do 3.66%. Rok dospjeća je od 7 do 11 godina. Po navedenim kreditima Banka nema obavezu ispunjenja finansijskih pokazatelja.

Na dan 31. decembra 2015. godine, obaveze po uzetim kreditima i pozajmicama u iznosu od EUR 3,136 hiljada (2014: EUR 2,250 hiljada) odnose se na obaveze prema Investiciono razvojnog fondu Crne Gore po osnovu više dugoročnih kredita. Kamatna stopa po uzetim kreditima kreće se od 2.50% do 4%. Rok dospjeća je od 7 do 10 godina. Po navedenim kreditima Banka nema obavezu ispunjenja finansijskih pokazatelja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2015. godine

22. POZAJMLJENA SREDSTVA OD OSTALIH KLIJENATA (nastavak)

Dospijeće po godinama prikazano je u sljedećim tabelama:

Evropska investiciona banka:

(U hiljadama EUR)	2015.	2014.
Do 1 godine	478	470
Do 2 godine	492	412
Do 3 godine	384	412
Do 4 godine	316	412
Do 5 godina	250	411
Preko 5 godina	8	280
	1,928	2,397

Investiciono razvojni fond:

(U hiljadama EUR)	2015.	2014.
Do 1 godine	494	279
Do 2 godine	561	339
Do 3 godine	516	339
Do 4 godine	475	339
Do 5 godina	412	340
Preko 5 godina	670	614
	3,128	2,250

23. OSTALE OBAVEZE

(U hiljadama EUR)	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
Obaveze prema dobavljačima	17	49
Uplate za osnivački kapital	9	10
Primljeni avansi	3	5
Obaveze po kartičarskim poslovima	-	1
Privremeni račun	91	68
	120	133

24. AKCIJSKI KAPITAL

Na dan 31. decembra 2015. godine akcijski kapital Banke čini 16,002 hiljada običnih akcija (31. decembra 2014: godine 13,714 običnih akcija), pojedinačne nominalne vrijednosti EUR 1.

Zakon o bankama („Sl. list CG“ br. 17/08, 44/10 i 40/11) je definisao minimalni iznos novčanog kapitala banke u vrijednosti od EUR 5 miliona.

U januaru 2015. godine došlo je do promjene ukupnog kapitala Banke i do promjene u vlasничkoj strukturi. Skupština akcionara Banke je 12. januara 2015. godine na vanrednoj sjednici donijela Odluku o prihvatanju nenovčanog uloga od strane Sigma Delta Investments d.o.o. u iznosu od EUR 2,288,200 i Odluku o emisiji akcija u iznosu od 2,288,200 nominalne vrijednosti EUR 1.

Komisija za hartije od vrijednosti Crne Gore je 30. januara 2015. godine donijela Rješenje o evidentiranju emisije akcija po osnovu pretvaranja nenovčanog uloga u akcijski kapital u ukupnoj vrijednosti EUR 2,288,200 pojedinačne nominalne vrijednosti EUR 1.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2015. godine

24. AKCIJSKI KAPITAL (nastavak)

Vlasnička struktura Banke na dan 31. decembra 2015. godine i 2014. godine je sljedeća:

Naziv akcionara	2015.			2014.		
	Broj akcija	(U hiljadama EUR)	% učešća	Broj akcija	(U hiljadama EUR)	% učešća
Sigma Delta Holdings	12,022	12,022	75.13%	12,022	12,022	87.66%
Sigma Delta Investments	2,288	2,288	14.30%	-	-	-
Aviplus Ou	627	627	3.92%	627	627	4.57%
Predrag Drecun	550	550	3.44%	550	550	4.01%
Pairaktaridis Emmanouil	455	455	2.84%	455	455	3.32%
Seriatos Gerasimos	20	20	0.12%	20	20	0.15%
Ostali	40	40	0.29%	40	40	0.29%
	16,002	16,002	100.00%	13,714	13,714	100.00%

25. KOREKCIJA FINANSIJSKIH ISKAZA

U skladu sa dopisom Centralne banke Crne Gore da se evidencija pozajmica od Evropske investicione banke (EIB), Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD) i institucija koje imaju sličnu djelatnost izvrši na računima ostale depozitne institucije/ostale finansijske institucije, nerezidenti, budući da pripadaju sektoru ostalih finansijskih institucija, Banka je u skladu sa instrukcijama evidentirala pozajmice od Evropske investicione banke (EIB), u okviru pozicije Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata.

BILANS STANJA			31. decembra
Na dan 31. decembra 2014. godine	31. decembra	Reklasifikacije	31. decembra
(U hiljadama EUR)	2014.		2014.
			korigovano
SREDSTVA			
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	10,133	-	10,133
Kredit i potraživanja od banaka	26,103	-	26,103
Kredit i potraživanja od klijenata	16,715	-	16,715
Investicione hartije od vrijednosti	-	-	-
- koje se drže do dospjeća	167	-	167
Nekretnine, postrojenja i oprema	1,514	-	1,514
Nematerijalna sredstva	212	-	212
Ostala finansijska potraživanja	4,548	(4,276)	272
Ostala poslovna potraživanja	11	4,276	4,287
UKUPNA SREDSTVA	59,403	-	59,403
OBAVEZE			
Depoziti klijenata	47,523	-	47,523
Pozajmljena sredstva od banaka	2,407	(2,407)	-
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	2,250	2,407	4,657
Rezerve	5	-	5
Tekuće poreske obaveze	-	-	-
Odložene poreske obaveze	-	-	-
Ostale obaveze	133	-	133
Subordinisani dug	1,000	-	1,000
UKUPNE OBAVEZE	53,318	-	53,318
KAPITAL			
Akcijski kapital	13,714	-	13,714
Neraspoređena dobit	(7,842)	-	(7,842)
Dobit tekuće godine	112	-	112
Ostale rezerve	101	-	101
UKUPAN KAPITAL	6,085	-	6,085
UKUPNI KAPITAL I OBAVEZE	59,403	-	59,403

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2015. godine

26. USAGLAŠENOST SA PROPISIMA CBCG

U skladu sa propisima Centralne banke Crne Gore, Banka je obavezna da održava minimalan stepen adekvatnosti kapitala od 10%. Banka je dužna da obim svog poslovanja uskladi sa propisanim pokazateljima, odnosno da obim i strukturu svojih rizičnih plasmana uskladi sa Zakonom o bankama i propisima Centralne banke Crne Gore.

<i>(u hiljadama EUR)</i>	Ostvareni pokazatelji poslovanja	
	2015.	2014.
Osnovni kapital	16,002	4,890
Sopstvena sredstva Banke (minimalni iznos EUR 5 miliona)	5,674	5,890
Ponderisana bilansna aktiva	28,090	22,679
Ponderisane vanbilansne stavke	2,167	2,305
Koeficijent solventnosti (minimalni iznos 10%)	15.65%	20.35%
Dnevni koeficijent likvidnosti na dan 31. decembra (minimalni koeficijent 0,9)	2.6%	2.6%
Dekadni koeficijent likvidnosti za dekadu koja se završava na dan 31. decembra (minimalni koeficijent 1)	2.64%	2.68%
Izloženost Banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica (limit 25% sopstvenih sredstava Banke)	288.81%	267%
Zbir velikih izloženosti (limit 800% sopstvenih sredstava Banke)	631.85%	85.11%
Ukupna izloženost prema licima povezanim s Bankom (limit 200% sopstvenih sredstava Banke)	21.22%	35.89%
Ukupna izloženost prema zaposlenom u Banci (limit 1% sopstvenih sredstava Banke)	1.39%	1.20%
Ukupna izloženost prema akcionaru koji nema kvalifikovano učešće u Banci, uključujući i izloženost prema pravnim licima koja su pod kontrolom tog akcionara (limit 10% sopstvenih sredstava Banke)	0.81%	11%

27. VANBILANSNA EVIDENCIJA

	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
Neopozive obaveze za davanje kredita	539	201
Neopozivi dok. akreditivi izdati za plaćanje u inostranstvu	-	221
Izdate garancije		
- Izdate plative garancije	3,111	2,063
- Izdate činidbene garancije	-	12
- Ostale vrste garancija	-	74
Kolateral po osnovu potraživanja	71,538	49,778
	75,188	52,349

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2015. godine

28. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA

(U hiljadama EUR)

	31 decembar 2015.	31 decembar 2014.
<i>Kredit:</i>		
-fizička lica	657	841
-pravna lica:		
-Almara d.o.o. Podgorica	1,266	1,280
-Monte Rock d.o.o. Podgorica	15,000	-
Ukupno potraživanja	15,657	2,121
<i>Depoziti:</i>		
-fizička lica	392	2,937
-pravna lica:		
-Sigma Delta Holdings d.o.o. Podgorica	11	1,030
-Golden Estate d.o.o. Podgorica	74	76
-First Financial Holdings d.o.o. Podgorica	268	1,937
-Adriatic Properties d.o.o. Budva	1,714	1,714
-First Holidays d.o.o. Podgorica	1	9
-Seven X aviation d.o.o. Podgorica	5	17
-Peneseda d.o.o. Podgorica	697	3,052
-Almara d.o.o. Tivat	600	3
-Noble Power group limited	16,821	-
-Firstright developments limited	6,231	-
-Nova Pobjeda d.o.o. Podgorica	143	-
-Monte Rock d.o.o. Podgorica	205	-
Ukupno obaveze	27,828	10,775
Obaveze, neto	(17,647)	(8,654)
<i>Prihodi od kamata:</i>		
-fizička lica	53	262
-pravna lica:		
-Golden Estate d.o.o. Podgorica	-	115
-First Financial Holdings d.o.o. Podgorica	-	16
-Mont Voyage d.o.o. Podgorica	-	98
-Nova Pobjeda d.o.o. Podgorica	1	-
-Almara d.o.o. Tivat	126	101
	180	592
<i>Prihodi od naknada:</i>		
-fizička lica	-	6
-pravna lica:		
-Sigma Delta Holdings d.o.o. Podgorica	2	5
-Golden Estate d.o.o. Podgorica	-	16
-First Financial Holdings d.o.o. Podgorica	5	40
-Adriatic Properties d.o.o. Budva	32	223
-Adcapital Montenegro d.o.o. Podgorica	-	33
-Seven X aviation d.o.o. Podgorica	3	20
-Nova Pobjeda d.o.o. Podgorica	5	-
-Peneseda d.o.o. Podgorica	-	162
-Mont Voyage d.o.o. Podgorica	59	18
	106	523
Ukupno prihodi	286	1,115
<i>Rashodi od kamata i naknada:</i>		
-fizička lica	5	6
-pravna lica:		
-Adriatic Properties d.o.o. Budva	6	6
-Peneseda d.o.o. Podgorica	41	-
Ukupno rashodi	52	12
Neto prihodi	234	1,103

Naknade top menadžmentu i odboru direktora po osnovu bruto zarada i naknada u 2015. godini iznose EUR 88 hiljada (2014: EUR 41 hiljadu).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2015. godine

29. SUDSKI SPOROV I

Na dan 31. decembra 2015. godine protiv Banke se vodi više sudskih sporova od strane pravnih i fizičkih lica. Po procjeni pravnog sektora Banke, ukupna vrijednost sporova protiv Banke na dan 31. decembra 2015. godine iznosi EUR 809 hiljada (2014: EUR 395 hiljada). Najznačajnija dva spora koji se vodi protiv Banke jeste spor po tužbi Lene Čavor sa tužbenim zahtjevom poništaj ugovora o hipoteci u iznosu EUR 357 hiljada i prema procjeni pravnog zastupnika Banke u ovom sporu, vjerovatnoća da će se spor riješiti u korist Banke je veća od 50%, i spor po tužbi Kula d.o.o. koji se vodi pred Privrednim sudom radi utvrđivanja ništavosti sporazuma o sticanju i prema procjenama pravne službe vjerovatnoća uspjeha u ovom sporu u korist Banke je 90%.

Pored navedenog, Banka vodi i više postupaka protiv pravnih i fizičkih lica radi naplate potraživanja u ukupnom iznosu od EUR 136 hiljada (2014: EUR 927 hiljada).

30. PORESKI RIZICI

Poreski zakoni Crne Gore se često različito tumače i predmet su čestih izmjena. Tumačenje poreskih zakona od strane poreskih vlasti u odnosu na transakcije i aktivnosti Banke mogu se razlikovati od tumačenja rukovodstva Banke. Kao rezultat iznijetog, transakcije mogu biti osporene od strane poreskih vlasti i Banci može biti određen dodatni iznos poreza, kazni i kamata. Period zastarjelosti poreske obaveze je pet godina. To praktično znači da poreske vlasti imaju prava da odrede plaćanje neizmirenenih obaveza u roku od pet godina od kada je obaveza nastala.

31. DEVIZNI KURSEVI

Zvanični kursevi valuta koji su korišćeni za preračun deviznih pozicija bilansa stanja u EUR na dan 31. decembra 2015. i 2014. godine bili su:

	<u>31. decembar 2015.</u>	<u>31. decembar 2014.</u>
USD	0.9152	0.8223
CHF	0.9247	0.8313
GBP	1.3550	1.2872

32. DOGAĐAJI NAKON DATUMA IZVJEŠTAVANJA

Banci je odobren zajam 10. februara 2016. godine kada je zaključila Ugovor o zajmu sa Wellrock Ventures Limited, Britanska Djevičanska Ostrva u iznosu od GBP 1,850 hiljada. Zajam je odobren sa kamatnom stopom od 0.1% na godišnjem nivou i rokom dospjeća 31. mart 2020. godine.

Banka je nakon datuma izvještavanja imala kontrolu od strane Centralne Banke Crne Gore. Izvještaj o izvršenoj kontroli nije izdat do datuma izdavanja ovih finansijskih iskaza.

Osim gore navedenih događaja, Rukovodstvo Banke smatra da nema drugih značajnih događaja nakon datuma izvještavanja koji bi uticali na finansijske iskaze za 2015. godinu.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2015. godine

33. OPŠTI PODACI O BANCI

U skladu sa Odlukom o sadržaju, rokovima i načinu sačinjavanja i dostavljanja finansijskih iskaza banaka („Sl. list CG“, br. 15/12 i 18/13) opšti podaci o Banci su prezentirani kako slijedi:

Naziv Banke: Universal Capital Bank AD, Podgorica
 Adresa: Stanka Dragojevića bb
 Matični broj: 02684462
 Telefon/Fax: 020/481-481, 020/481-482
 Adresa internet stranice: www.ucbank.me
 Adresa elektronske pošte: info@ucbank.me
 Banka ima centralu i tri filijale.
 Broj zaposlenih na dan 31. decembar 2015. godine je 59 zaposlena.
 Žiro račun: 907-56001-24
 Osnivanje i upis u registar Privrednih subjekata: 24. oktobra 2007. godine

Podaci o predsjedniku i članovima odbora direktora

	Ime i prezime	Datum rođenja	Podaci o prebivalištu	
			Mjesto	Adresa (ulica i broj)
1. Predsjednik	Božo Milatović	31.05.1949.	Podgorica	Ul.Cetinjski put br.4/17
2. član	Biljana Đuranović	27.02.1956.	Podgorica	Ul. Moskovska br.3
3. član	Predrag Drecun	18.08.1960.	Podgorica	Ul.Moskovska br.19
4. član	Vitali Jaroševits	03.04.1984.	Estonia	Vahtra Road 5-2, Peetri Borough 75312
5. član	Lian Choon Beng	25.08.1954.	Singapur	Apt 21 Joo Seng Road Unit 04-164
Glavni izvršni direktor	Georgios Lychnos			

Deset najvećih akcionara Banke su:

Ime i prezime / naziv kompanije	Adresa prebivališta /poslovna adresa (mjesto ulica i broj)	Podaci o akcijama	
		broj akcija	procentualno učešće
Sigma Delta Holding d.o.o	Ulcinjaska, Podgorica, Crna Gora	12.021.836	87.66%
Aviplus	Viru Valjak Tallinna Linn, Estonia	626.959	4.57%
Drecun Predrag	Moskovska 19, Podgorica, Crna Gora	549.621	4.01%
Pairaktaridis Emmanouil	Nijaja, Grčka	455.080	3.32%
Seriatos Gerasimos	Grčka	20.000	0.15%
Saveljić Tijana	Vukice Mitrović 40, Podgorica, Crna Gora	15.000	0.11%
Aleksić Milutin	Gandijeva 76/20, Beograd, Srbija	8.000	0.06%
Djačić Biljana	Volodjina P3, Pljevlja, Crna Gora	4.000	0.03%
Redžepagić Mirza	Gavrila Dožića 1, Podgorica, Crna Gora	2.400	0.02%
Medojević Milinko	Svetozara Markovića, Podgorica Crna Gora	2.370	0.02%

Revizorska kuća koja je izvršila reviziju finansijskih iskaza za 2015 i 2014. godinu: Deloitte d.o.o. Bulevar Svetog Petra Cetinskog, zgrada Maksim, Podgorica.

Knjigovodstvena vrijednost akcija na dan 31. decembar 2015. godine i 2014. godine je bila ista i iznosila je EUR 1 po akciji.

Neto profit po akciji na dan 31. decembar 2015. godine i 31. decembar 2014. godine je EUR 0.0184 odnosno EUR 0.0082, respektivno.

Isplate dividende u 2013, 2014. i 2015. godini nije bilo.